

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Analýza financování neziskové organizace AIESEC Plzeň

Financial analysis of nonprofit organization AIESEC Plzeň

Tomáš Fraus

Plzeň 2014

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Analýza financování neziskové organizace AIESEC Plzeň“

vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni dne 25. listopadu 2013

.....

podpis autora

Poděkování

Touto cestou bych chtěl poděkovat své vedoucí práce paní Ing. Jitce Zborkové za odborné vedení a rady při zpracování bakalářské práce.

OBSAH

Úvod	6
1 Veřejný sektor a neziskové organizace	7
1.1 Definice a znaky nestátních neziskových organizací	7
1.2 Členění neziskových organizací	8
1.3 Legislativní vymezení.....	9
1.4 Charakteristika financování občanských sdružení	10
1.5 Společenská odpovědnost firem	13
1.6 Změny v legislativě občanských sdružení	13
2 Účetnictví a financování občanských sdružení	14
2.1 Vedení účetnictví občanských sdružení	14
2.2 Specifika účtování občanských sdružení	15
2.3 Daně.....	18
2.4 Rozpočetnictví	20
3 Finanční analýza studentské organizace AIESEC Plzeň.....	24
3.1 Charakteristika organizace	24
3.2 Hospodaření organizace	26
3.2.1 Vlastní příjmy	26
3.2.2 Dotace.....	27
3.2.3 Shrnutí příjmů	28
3.3 Ukazatele finančního zdraví	29
3.3.1 Likvidita	30
3.3.2 Aktivita.....	33
3.3.3 Financování	35
3.3.4 Autarkie	36
3.4 Shrnutí výsledků	38
3.5 Návrhy na zlepšení	39
Závěr.....	41
Seznam tabulek	42
Seznam obrázků	42
Seznam zkratk	43
Seznam použité literatury	44
Seznam příloh.....	46

ÚVOD

Práce se zabývá problematikou neziskových organizací. V první části přibližuje jejich legislativní vymezení, charakteristiky, dále se zaměřuje konkrétně na občanská sdružení, jejich účetní a daňová specifika. Zvláště důležité jsou jednotlivé způsoby financování občanských sdružení, protože to je klíčový prvek pro dlouhodobě udržitelné aktivity organizací s veřejným prospěchem. V druhé části se zaměřuje na finanční analýzu konkrétní organizace, využití vhodných ukazatelů a jejich interpretaci. V závěru přináší doporučení pro zlepšení hospodaření v dalších letech.

Téma bylo zvoleno s ohledem na aktuálnost rozvoje neziskového sektoru. Počet neziskových organizací u nás již od počátku devadesátých let minulého století neustále roste. Ale jejich historie je mnohem starší. Lidé s podobnými zájmy se sdružovali již od počátků civilizace. Jedním z prvních příkladů sdružení byly například kláštery nebo cechy. Později se začaly ve větší míře rozvíjet církevní organizace zaměřené na pomoc chudým. Byly to různé špitály, sirotčince a nalezince. Velký rozvoj zaznamenaly všelijaké svazy a sdružení po první světové válce. Lidé získali více svobod než kdy předtím, a tak se zakládaly různé myslivecké spolky, rybářské spolky, turistické spolky a třeba také sportovní svazy. Během totalitní éry byla tato občanská aktivita potlačena a objevila se znovu až po revoluci. Opět se vznikala různá zájmová, sportovní a další sdružení. Tyto organizace začínají čím dál více zasahovat do veřejného dění a získávají čím dál větší pozornost. Spolupráce s veřejně prospěšnými neziskovými organizacemi je důležitá součást image každé větší firmy. Podpořit neziskovou organizaci znamená dát jasný signál, že společnost nebo jednotlivec má zájem o veřejné blaho.

Hlavním cílem je zhodnotit ekonomickou situaci neziskové organizace AIESEC Plzeň a navrhnout možná doporučení na zlepšení. Tato organizace byla vybrána zejména na základě autorova několikaletého působení jako jejího člena. Protože do ní vstoupil již na počátku svého vysokoškolského studia, měl možnost seznámit se s procesy, které v neziskových organizacích fungují a s významem dobrovolnické práce. Pracoval na různých projektech, převážnou většinu času v organizaci působil v oblasti prodeje a komunikace s firemní sférou a dalšími potenciálními partnery. V neposlední řadě získal mnoho dobrých a nadšených přátel nejen z Plzně, ale z různých míst po celé republice, ba dokonce planetě díky mezinárodnímu charakteru této organizace.

1 VEŘEJNÝ SEKTOR A NEZISKOVÉ ORGANIZACE

Neziskové organizace jsou zvláštní typ organizací, které nesledují klasický ekonomický cíl maximalizace zisku, nýbrž záleží jim na jejich vlastních cílech, kterými je zejména přímý užitek pro konkrétní zájmovou skupinu.

1.1 DEFINICE A ZNAKY NESTÁTNÍCH NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ

Neziskové organizace lze nalézt jak ve veřejném sektoru, tak v soukromém sektoru. Ty veřejné jsou zakládány veřejnými subjekty a převážně mezi ně patří příspěvkové organizace, například muzea, galerie či školy. Dále mezi ně patří také organizační složky státu nebo organizační složky územních samosprávných celků. Tato práce se však soustředí na soukromý neziskový sektor, kam patří nestátní neziskové organizace, jejichž členěním se bude zabývat níže.

Dále je uvedena jedna z možných definic nestátních neziskových organizací:

„Nestátní nezisková organizace (NNO) je definována jako organizace nevytvářející zisk k přerozdělení mezi jeho vlastníky, správce nebo zakladatele. Z této formulace vyplývá, že NNO může zisk vytvářet, ale ten není primárním cílem a musí být zase použit k rozvoji této organizace a plnění jejích cílů.“ (Boukal, 2009, s. 13)

Neziskové organizace vyplňují prázdný prostor mezi státem a obchodními společnostmi. Jejich posláním je uspokojování **společenských potřeb občanů**, nikoliv však tvorba nějaké ekonomické hodnoty. Často umožňují lidem sdružovat se za účelem věnování se svým zájmům nebo pomáhají znevýhodněným jedincům. Existuje několik vlastností, které jsou pro neziskové organizace typické.

Institucionalizovanost a soukromý charakter

Organizace mají nějakou organizační strukturu, na jejímž základě fungují, bez ohledu na to, zda jsou právně registrovány. Jsou jasně odděleny od státní správy a mají vlastní soukromou strukturu. A to i přes to, že mnoho neziskových organizací je financováno z veřejných rozpočtů.

Neziskovost

Neziskové organizace provozují svou činnost stejně jako obchodní firmy a z toho titulu mohou dosahovat zisku nebo ztráty. Rozdíl je však v tom, že v případě zisku si členové

organizace nemohou zisk rozdělit, ale musí jej reinvestovat do jmění organizace a do jejích aktivit směřujících k hlavnímu poslání NNO.

Nezávislost a samospráva

Organizace plně rozhodují o vlastním hospodaření a aktivitách a nejsou kontrolovány žádnou institucí.

Dobrovolnost

V organizaci mohou existovat zaměstnanci stejně tak jako dobrovolní členové, kteří vykonávají práci bez nároku na plat v zájmu obecného blaha (Kuvíková, 2012).

1.2 ČLENĚNÍ NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ

Neziskový, neboli netržní sektor, lze dělit na neziskový veřejný sektor, neziskový soukromý sektor a sektor domácností. Do neziskového veřejného sektoru patří zejména rozličné příspěvkové organizace. Pro potřeby této práce je však zajímavější neziskový soukromý sektor, kam patří zejména neziskové organizace, které jsou svými zakladateli zřizovány za účelem dosažení přímého užitku. Neziskové organizace jako pojem nemají v české legislativě vyčerpávající právní úpravu, ale jsou zmíněny v zákoně o daních z příjmů č. 586/1992 Sb. Tento zákon také zavádí pojem „poplatníci, kteří nejsou založeni nebo zřízení za účelem podnikání“. (Boukal, 2009)

Podle tohoto zákona se dělí na:

- Zájmová sdružení právnických osob
- Občanská sdružení včetně odborových organizací
- Politické strany a hnutí
- Státem uznávané církve a náboženské společnosti
- Nadace a nadační fondy
- Obce
- Kraje
- Organizační složky státu a územních samosprávných celků
- Příspěvkové organizace
- Státní fondy
- Obecně prospěšné společnosti
- Veřejné vysoké školy

1.3 LEGISLATIVNÍ VYMEZENÍ

Z právního hlediska jsou NNO definovány pouze zákonem o dani z příjmů č. 586/1992 Sb., §18 odst. 3, ve kterém se píše, že jde o poplatníky, kteří **nejsou založeni** nebo zřízení **za účelem podnikání**. Nejedná se ovšem o oficiální právní termín ani právní formu. Podrobněji zákonem upravené jsou teprve jednotlivé druhy NNO. Například občanské sdružení je upraveno zákonem o sdružování občanů č. 83/1990 Sb.

V dalším textu je pro potřeby této práce kladen důraz zejména na občanská sdružení.

„Sdružení jsou samostatnými právníckými osobami, mají způsobilost k právům a povinnostem, neboli právní subjektivitu. Do jejich postavení a činnosti mohou státní orgány zasahovat jen v mezích zákona. Práva a povinnosti člena sdružení jsou upraveny stanovami sdružení.

K výkonu sdružovacího práva není třeba povolení státního orgánu. Sdružení tedy **nevzniká** na základě povolovacího systému, ale na základě registrace. Registraci provádí Ministerstvo vnitra (MV).

MV může registraci odmítnout jen z důvodů přesně uvedených v zákonu, jinak musí registraci provést. Na registraci (při splnění zákonných požadavků) je tedy právní nárok.“ (Kočí a kol., 2011, s. 5)

K založení občanského sdružení je potřeba vyhotovit stanovy jako základní dokument, který musí obsahovat název, sídlo a cíle sdružení a dále podat informace o právech a povinnostech členů sdružení, jeho orgánech, případných organizačních složkách a zásadách hospodaření. Návrh na registraci musí být podán nejméně třemi občany, z nichž nejméně jednomu musí být alespoň 18 let. Nejvyšším orgánem občanského sdružení pak je valná hromada, která se skládá z rady a předsedy.

„Úprava **orgánů** sdružení je velice volná a je téměř plně ponechána na vůli sdružení. Mnohá sdružení prakticky kopírují úpravu orgánů obchodních společností (typicky společností s ručením omezeným) a ustanovují valnou hromadu členů, dozorčí rady a jednatele sdružení. Časté jsou též členské schůze sdružení. Sdružení může tedy prakticky neomezeně, opět při zachování mezí daných obecně závaznými právními předpisy, určit své orgány a vytvářet rady, výbory, sněmy, sjezdy, jednatele, předsedy, prezidenty, vedoucí apod. Ve stanovách musí být určen způsob ustavování těchto orgánů (volba, jmenování, los, pravidelné střídání) a délka funkčního období, pokud je omezena časem.

Musí být určeny orgány a funkcionáři oprávnění jednat jménem sdružení, tedy statutární orgány. Právní úkony právnické osoby ve všech věcech činí ti, kteří k tomu jsou oprávnění smlouvou o zřízení právnické osoby, zakládací listinou nebo zákonem. Zde platí obdobně to, co bylo uvedeno o ostatních orgánech. Je opět na sdružení, zda bude mít statutární orgán kolektivní či tvořený jednotlivcem, jak bude ustavován, na jak dlouhou dobu, jak bude ukončena funkce. Pokud stanovy neurčují něco jiného, jedná jménem sdružení až do vytvoření orgánů uvedených ve stanovách přípravný výbor.“ (Kočí a kol., 2011, s. 8)

„Obecným principem u právnických osob zapisovaných do určitého veřejného rejstříku či evidence je, že tato osoba **zaniká** dnem výmazu z příslušného rejstříku. Předpokládá se, že zániku předchází zrušení právnické osoby. Tedy obdobně jako proces vzniku je dvojfázový, kdy je právnická osoba nejdříve založena (např. schůzí přípravného výboru občanského sdružení a sepsáním stanov) a teprve poté vzniká a stává se subjektem (registrací občanského sdružení MV), tak i proces zániku má dvě **fáze**. Nejprve je právnická osoba zrušena (dohodou, rozhodnutím jejího orgánu, uplynutím doby, na kterou byla založena apod.) a poté, většinou po provedení likvidace, zaniká výmazem z příslušného rejstříku.“ (Kočí a kol., 2011, s. 25)

1.4 CHARAKTERISTIKA FINANCOVÁNÍ OBČANSKÝCH SDRUŽENÍ

Přestože se u neziskových organizací nepředpokládá velký důraz na tvorbu příjmů, i tyto organizace si musí zajistit dostatečné finanční zdroje pro realizaci svého poslání. Existují různé možnosti tvorby zdrojů a jedná se zejména o získávání prostředků z externích zdrojů nebo samofinancováním.

V současném prostředí rostoucí konkurence mezi neziskovými organizacemi je pro dlouhodobou finanční udržitelnost každé organizace nutné kombinovat různé zdroje příjmů a **stabilizovat** tak své rozpočty. Rozhodně není vhodné spoléhat pouze na dary a granty, které mají často jednorázový charakter a organizace nemá jistotu získávání dalších financí v budoucnosti. Proto je zásadní vybudovat si schopnost **získávat finanční zdroje vlastní činností**, například poskytováním služeb.

Proces získávání zdrojů, jinak známý také jako fundraising, se skládá z jednotlivých metod a postupů jak získat finanční i nefinanční prostředky pro činnost konkrétní organizace (Rektořík, 2007).

V následujících podkapitolách jsou podrobněji rozebrány jednotlivé možnosti financování občanských sdružení.

Vlastní majetek

V některých případech může být občanské sdružení financováno z vlastního jmění, se kterým bylo založeno. Toto jmění může být nabýváno například formou hmotných darů. Pokud toto jmění není v průběhu času doplňováno, postupně se spotřebovává a roste tak nutnost zajistit další zdroje financování.

Příspěvky členů

Tato možnost financování představuje stabilní a plánovaný zdroj příjmů pro organizaci. Nevýhodou je spíše nízký výnos a potřeba co možná nejširší členské základny. Pro mnoho různých spolků a sdružení je to však stěžejní zdroj financí. Obvykle je členům za tento příspěvek poskytována nějaká protihodnota, například sleva na produkty sdružení nebo různé vzdělávací semináře.

Prodej vlastních produktů

Jedná se o zdroj financí, který předpokládá vlastní jasně definovanou činnost, která zpravidla souvisí s posláním občanského sdružení. Může jít pouze o prodej ozdobných předmětů, kde je důležité přesvědčit potenciální kupující o správnosti cílů sdružení. V lepším případě lze hovořit o nabízení profesionálních výrobků či služeb, kde již fungují velmi podobné procesy jako v běžné obchodní společnosti s tím rozdílem, že dosahované výnosy jsou v občanském sdružení využívány striktně pro krytí nákladů a případný zisk je investován do nových projektů nebo dalšího rozvoje činnosti organizace. Navíc se nemusí jednat nutně o činnost spojenou s cíli a oblastí působení organizace, ale může jít čistě o podnikatelský záměr určený k financování hlavní činnosti organizace. Tento způsob financování je považován za vynikající nástroj pro stabilizaci příjmů a zajištění dlouhodobé udržitelnosti občanského sdružení.

Sponzorské příspěvky

Pokud je občanské sdružení více viditelné na veřejnosti, například svojí dobročinnou činností, nebo pokud pracuje s konkrétní cílovou skupinou lidí, je pro takové sdružení výhodné vyhledávat sponzory pro svoji činnost. Sponzorské příspěvky jsou charakteristické tím, že subjekt, jenž věnuje finanční či jiné prostředky občanskému sdružení, požaduje za tyto prostředky nějakou formu protihodnoty. Nejčastěji nabídne občanské sdružení různé způsoby

propagace. Může se jednat o loga na propagačních letácích, na webových stránkách, na plakátech nebo o pojmenování dotyčných společenských akcí, projektů, týmů a podobně.

Dary a granty

Tradiční zdroj příjmů pro mnoho občanských sdružení jsou dary a granty. Jedná se zpravidla o jednorázovou platbu směřovanou buď na konkrétní projekt nebo cíl organizace. Rozdíl mezi darem a grantem je pouze kosmetický. Zatímco granty jsou udělovány z veřejných zdrojů nebo soukromých fondů a je třeba o ně často složitě žádat, dary bývají spíše od soukromých subjektů nebo jednotlivců (ale ne nutně ve všech případech) a jsou zpravidla jednorázovou formou podpory neziskové organizace. Výhody tkví v jednostrannosti, protože dárci prostředků neočekává za svůj dar žádnou protislužbu. Tato výhoda je však vykoupena obvykle vysokou administrativní náročností vyhotovení žádosti o grant, zejména u fondů Evropské unie, a také složitými schvalovacími procedurami s nejistým výsledkem. Spoléhat se na získání prostředků z konkrétního grantu proto může mít pro neziskovou organizaci fatální následky.

Mezi relativně snadno dostupné instituce, které udělují granty, patří zejména jednotlivá resortní **ministerstva**, která obvykle jednou za rok vyhlašují soutěž, ve které se některé typy neziskových organizací mohou ucházet o dotace. Dále je možné obrátit se například na **krajské a městské úřady**. Mezi další veřejné zdroje patří například již zmiňované **fondy Evropské unie** nebo **OSN**.

K dalším možnostem získání prostředků se řadí **nadace a nadační fondy**. Jedná se o soukromé zdroje, tudíž posuzují žádosti podle svých vlastních interních postupů. Každá nadace má jasně definované poslání, a proto je třeba správně nadefinovat účel požadovaných prostředků.

V posledních letech sílí trend získávání prostředků z **darů soukromých společností**, případně **jednotlivců**. Na těchto zdrojích jsou závislá mnohá dobročinná sdružení, jejich posláním je pomáhat potřebným. Takovéto dary jsou pak založeny zejména na emocionálních důvodech, dále pak představují způsob jak snížit výši daně. Pro některé neziskové organizace jsou populárním a ověřeným způsobem získávání prostředků pro svoji činnost **dárcovské SMS** (<http://www.darcovskasms.cz>) nebo také **veřejné sbírky**. V případě oslovení menších firem a podnikatelů je možné získat darem kromě finančních prostředků také prostředky

hmotné, například produkty konkrétních firem (Rektořík a kol., 2007, Šedivý, Medlíková, 2009).

1.5 SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST FIREM

Společenská odpovědnost firem (angl. Corporate social responsibility, zkráceně CSR) je stále rostoucím trendem v posledních letech, zejména u větších společností. Ze strany komerčních společností se jedná o aktivní dobrovolnou podporu zlepšování životního prostředí a společnosti v rámci jejich obchodní strategie.

„Předpokládalo se, že od firem bude možné v budoucnosti stále více očekávat šetrnost k životnímu prostředí, dobrý vztah k zaměstnancům, zájem o dění v jejich okolí včetně spolupráce s regionálním neziskovým sektorem, že integrovanou součástí firemní strategie se stanou všechny výše uvedené otázky související s CSR a to vše na dobrovolném základu. Globalizace ekonomiky vede k multinacionalizaci firem a k růstu jejich ekonomického efektu při využívání méně rozvinutých regionů. V těchto méně rozvinutých regionech často nejsou respektovány principy CSR. Převažuje utilitaristická etika. Multinacionální firmy přistupují k méně rozvinutým regionům z pohledu maximalizace vlastního ekonomického efektu, aniž je dostatečně přihlíženo k rozvoji těchto regionů, zejména pokud jde o podmínky vytvářené každému jednotlivci. Hodnotový základ podpírající ekonomické vztahy je narušen a objevují se snahy vnést, resp. vnutit ho firmám a multinacionálním firmám zvlášť zvenčí.“ (Boukal, 2009, s. 91)

Pro mnohé neziskové organizace může být velmi výhodné podílet se na CSR programech velkých společností, protože tak může získat **silného a stálého partnera** pro své aktivity. Naopak pro společnosti s CSR programy taková spolupráce přináší výhody plynoucí z dobré alokace investic určených na CSR, zejména v očích veřejnosti.

1.6 ZMĚNY V LEGISLATIVĚ OBČANSKÝCH SDRUŽENÍ

K 1. 1. 2014 nabude účinnosti nový občanský zákoník. Ten významným způsobem mění terminologii občanských sdružení. Tyto budou patřit mezi tzv. korporace, které se budou dělit na obchodní společnosti, družstva a spolky. Od té doby tedy nebude možné založit nové občanské sdružení, ale spolek, a ta stávající sdružení se budou muset transformovat na družstva nebo přejmenovat na spolek. Nově bude muset mít každý spolek v názvu slova "spolek", "zapsaný spolek" nebo zkratku "z. s.".

2 ÚČETNICTVÍ A FINANCOVÁNÍ OBČANSKÝCH SDRUŽENÍ

Účetnictví je systém písemného zaznamenávání hospodářských jevů podniku na základě předem vymezených metodických prvků. Jeho cílem je zejména podat informace o stavu a pohybu majetku a závazků, o nákladech, výnosech a výsledku hospodaření. Základními zásadami pro úplné a správné vedení účetnictví jsou soustavnost, nepřetržitost vedení záznamů, jednotné peněžní vyjadřují jevů a tvorba každého účetního zápisu na základě příslušného dokladu.

Neziskové organizace účtují podle obecně platných právních norem. Nejvyšší právní normou pro vedení účetnictví v České republice je zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, který definuje účetní zásady, vymezuje účetní dokumentaci a způsob vyplňování jejího obsahu, obsah účetních zápisů a účetních knih, dále pojednává o obsahu účetní závěrky, způsobu oceňování, provádění inventarizace majetku a závazků. Zabývá se také využitím výpočetní techniky pro vedení účetnictví. K účetnictví existují i tzv. vyhlášky, které jsou vydávány Ministerstvem financí a zveřejňovány ve sbírce zákonů. K neziskovým organizacím se vztahuje vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou jsou prováděna některá ustanovení Zákona o účetnictví (Rektořík, 2007).

Poslední základní právní normou pro vedení účetnictví jsou České účetní standardy č. 401 až 414 (ČÚS). Tyto standardy hlouběji rozebírají konkrétní aspekty účtování pro jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. Jedná se například o vymezení účelu jednotlivých účtových tříd, definici různých způsobů oceňování nebo stanovení obsahu účtů.

2.1 VEDENÍ ÚČETNICTVÍ OBČANSKÝCH SDRUŽENÍ

Občanská sdružení se ve všech směrech řídí Zákonem o účetnictví. V tomto zákoně je stanoveno, že mohou vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu a sdružení si může vybrat, v jakém rozsahu účetnictví povede. Odlišnosti od vedení účetnictví v plném rozsahu jsou definované v Zákoně o účetnictví, kde je uvedeno, že takové účetní jednotky:

- mohou sestavit účtový rozvrh s členěním pouze na účtové skupiny
- mohou spojit dohromady účetní zápisy z hlavní knihy se zápisy z deníku
- nemusí účtovat např. o rezervách a opravných položkách
- mohou sestavit účetní závěrku ve zjednodušeném rozsahu
- nemusí využívat analytické ani podrozvahové účty

Občanská sdružení jsou právníckými osobami, a proto pokud mají sídlo na území České republiky, jsou povinny vést účetnictví ode dne svého vzniku do dne svého zániku.

2.2 SPECIFIKA ÚČTOVÁNÍ OBČANSKÝCH SDRUŽENÍ

Účtování běžných občanských sdružení funguje obvykle velmi podobně jako účtování obchodních společností, existují ale některá specifika, která jsou dána vyhláškou č. 504/2002 Sb. a ČÚS č 401 - 414

Dlouhodobý majetek

Charakteristikou dlouhodobého majetku je použitelnost zpravidla delší než jeden rok a stálá povaha věci, tzn. nemění svou formu a v průběhu používání se postupně opotřebovává. Eviduje se v účtové třídě 0 - Dlouhodobý majetek a dělí se na **hmotný, nehmotný a finanční**.

Mezi dlouhodobý hmotný majetek se řadí například pozemky, stavby, nebo samostatné movité věci s dobou použitelnosti delší než jeden rok a od výše ocenění stanovené účetní jednotkou.

K dlouhodobému nehmotnému majetku patří zejména software, ocenitelná práva, nehmotné výsledky výzkumu a vývoje a další nehmotný majetek s dobou použitelnosti delší než jeden rok a od výše ocenění stanovené účetní jednotkou.

Do třetí kategorie dlouhodobého finančního majetku spadají například cenné papíry, podíly na obchodních společnostech a další majetek s dobou splatnosti delší než jeden rok. Může se jednat i o majetek získaný za účelem dlouhodobého investování volných prostředků organizace.

Dlouhodobý majetek se **oceňuje** podle zákona o účetnictví zpravidla buď pořizovací cenou, nebo reprodukční, případně vlastními náklady, pokud je vytvořen vlastní činností organizace. Při zvyšování pořizovací ceny o technické zhodnocení občanské sdružení nemůže stanovit cenovou hranici, ale musí se řídit limitem určeným Zákonem o dani z příjmů.

Při používání dlouhodobého majetku dochází k jeho opotřebení, které má za důsledek snížení jeho hodnoty a vznik nákladů účetní jednotce. Proto občanské sdružení **odepisuje** dlouhodobý majetek podle odpisového plánu prostřednictvím účetních odpisů.

Vyřazení dlouhodobého majetku pak probíhá formou jeho likvidace, prodejem nebo darováním.

Zásoby

Účtování zásob v občanských sdruženích je upraveno ČÚS 410 a vyhláškou č. 504/2002 Sb. Zásoby se evidují v účtové třídě 1 - Zásoby a **člení** se na zásoby vlastní výroby a zboží. Běžně nakupované zásoby **se oceňují** pořizovací cenou, zásoby vytvořené vlastní činností se oceňují vlastními náklady a bezúplatně získané zásoby se oceňují reprodukční pořizovací cenou. Při výdeji ze skladu se pak účetní jednotka může rozhodnout, zda ocení zásoby skutečnými cenami a použije metodu FIFO, nebo zda bude oceňovat výdej zásob průměrnými cenami. Organizace si také může sama vybrat způsob účtování o zásobách typu A nebo B.

Peníze

Bankovky a mince uložené v pokladně se v účetnictví označují jako peníze a evidují se v účtové skupině 21 - Peníze. Záznamy o stavech a tocích peněz se vedou v pokladních knihách. Na každou pokladnu musí mít účetní jednotka vždy jednu pokladní knihu. O hotovostních platbách se pak účtuje zásadně na základě pokladních dokladů. Při inventarizaci pokladní hotovosti může dojít ke vzniku pokladního schodku nebo přebytku.

Bankovní účty

Stavy na běžných účtech a termínovaných účtech s výpovědní lhůtou do jednoho roku se evidují v účtové skupině 22 - Účty v bankách. V případě, že by takový účet vykazoval pasivní zůstatek, byl by v rozvaze zařazen mezi krátkodobé bankovní úvěry. Úroky z běžného účtu jsou výnosem účetní jednotky a evidují se v účtové skupině 64 - Ostatní výnosy. Tyto úroky u nevýdělečných organizací nejsou zdaňovány daní z příjmů, ale uvádí se v daňovém přiznání.

Pohledávky

Jedná se o právo věřitele vymáhat na dlužníkovi splnění jeho závazku a řadí se mezi oběžná aktiva. Evidují se v účtové třídě 3 - Zúčtovací vztahy.

V účetnictví neziskových organizací se pohledávky dělí na:

- pohledávky z obchodních a závazkových vztahů
- pohledávky vůči zaměstnancům a institucím zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení
- pohledávky vůči veřejným rozpočtům
- pohledávky vůči sdružení
- pohledávky vůči třetím osobám

Závazky

Závazkem se rozumí povinnost dlužníka splnit svůj závazek vůči věřiteli. Jde o cizí zdroj krytí majetku účetní jednotky. Mohou být zařazeny buď do účetové třídy 3 - Zúčtovací vztahy, pokud jde o závazky krátkodobé, nebo do třídy 9 - Vlastní jmění, fondy, výsledek hospodaření, rezervy, dlouhodobé úvěry a půjčky, závěrkové a podrozvahové účty.

Krátkodobé závazky jsou v účetnictví neziskových organizací členěny na:

- závazky z obchodních závazkových vztahů
- závazky vůči zaměstnancům a institucím zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení
- závazky vůči veřejným rozpočtům
- závazky vůči sdružení a obchodním společnostem
- závazky vůči třetím osobám

Opravné položky

Lze je tvořit pouze v konkrétních případech určených zákonem č. 593/1992 Sb., o rezervách, kdy se vztahují k činnosti, která podléhá dani z příjmů. Jedná se například o opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. prosinci 1994 nebo o opravné položky za dlužníky v konkursním a vyrovnávacím řízení. Tvoří se na vrub nákladů v účetové skupině 55 - Odpisy, prodaný majetek, tvorba rezerv a opravných položek a ve prospěch účtu v účetové skupině 39 - Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování. Výše opravné položky nesmí přesáhnout hodnotu pohledávky, ke které byla vytvořena. Je zakázáno tvořit opravné položky na zvýšení hodnoty majetku.

Dotace

Dotace jsou účtovány ve skupině 34 - Zúčtování daní, dotací a ostatní zúčtování. Jedná se o nenávratně poskytnuté prostředky z veřejných rozpočtů. Pokud jsou prostředky poskytnuty z jiného než veřejného rozpočtu, jedná se o dar. Dotace mohou být poskytnuty buď ze státního rozpočtu, nebo z rozpočtů územních samosprávných celků. Každá přijatá dotace podléhá vypořádání s poskytovatelem, nepoužitá část dotace v případě čerpání ze státního rozpočtu musí být vrácena při vypořádání ke konci kalendářního roku, protože není dovoleno ji převádět do dalšího období. Dotace od územních samosprávných celků se liší tím, že mohou být uděleny na více období, tudíž nevyčerpanou část prostředků lze převádět do dalšího období.

Rezervy

Neziskové organizace tvoří pouze rezervy na činnosti, z nichž plynou příjmy podléhající daním z příjmů. V zákoně č. 593/1992 Sb., o rezervách se uvádí, že neziskové organizace účtují o rezervách za účelem zjištění základu daně z příjmů.

Náklady a výnosy

Náklad lze definovat jako vynaložení prostředků za účelem dosažení výnosu. Výnos je výkon oceněný určitou cenou. Náklady se evidují v účtové třídě 5 - Náklady a mohou vzniknout snížením aktiv nebo zvýšením pasiv, naproti tomu výnosy vznikají zvýšením aktiv nebo snížením pasiv a účtují se ve třídě 6 - Výnosy. Odečtením nákladů od výnosů se zjišťuje hospodářský výsledek organizace. Pokud je výsledek kladný, organizace dosáhla zisku, pokud je záporný, došlo ke ztrátě.

V účtování nákladů a výnosů neziskovými organizacemi je několik rozdílů v porovnání s účetnictvím obchodních společností, například nejsou členěny na provozní, finanční a mimořádné, ale rozlišuje se obvykle **hlavní a doplňková činnost**. Také se liší číslování některých účtů v účtové osnově.

Nejvýznamnější rozdíl tkví v samotné povaze neziskových organizací. Tyto nejsou založeny za účelem dosahování zisku, tudíž pokud v účetnictví zisk vznikne, musí zůstat v organizaci a být buď reinvestován do jmění organizace, nebo uložen ve formě nerozděleného zisku do dalších období k vykrytí budoucí ztráty (Kočí a kol., 2011, Merlíčková Růžičková, 2011).

2.3 DANĚ

Každá nezisková organizace je daňovým poplatníkem. Ovšem z titulu veřejně prospěšné činnosti je u neziskových organizací uplatněn omezený daňový režim. Tím jsou míněna různá daňová zvýhodnění, osvobození nebo výjimky ze zdanění. Dále jsou podrobněji rozebrány daně, které se nejčastěji týkají neziskových organizací.

Daň z příjmů

Základní právní úpravu pro problematiku daně z příjmů tvoří zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Další pravidla lze nalézt v daňovém řádu. Občanská sdružení a další neziskové organizace jsou v této oblasti specifické tím, že jejich hlavní činnost je od daní odlehčena, ale ostatní činnosti nesouvisející s posláním organizace jsou zdaněny běžným způsobem. Pokud

tedy občanské sdružení provozuje doplňkovou činnost nesouvisející se svým posláním, pak se stává **poplatníkem** daně z příjmů.

Předmětem daně jsou příjmy (výnosy) z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem. U poplatníků, kteří nejsou založeni nebo zřízeni za účelem podnikání, jsou předmětem daně vždy příjmy z reklam, členských příspěvků a příjmy z nájemného. Předmětem daně nejsou mimo jiné příjmy získané zděděním nebo darováním nemovitostí nebo movité věci s výjimkou z nich plynoucích příjmů, dále příjmy z dotací, příspěvků na provoz a jiných podpor ze státního rozpočtu, rozpočtu kraje a rozpočtu obce poskytnutých podle zvláštních právních předpisů, z prostředků poskytnutých státními fondy, z podpory poskytnuté regionální radou regionu soudržnosti podle zvláštního právního předpisu, z prostředků poskytnutých z rozpočtu Evropské unie nebo veřejných rozpočtů cizích států, a dále příjmy krajů a obcí plynoucí z výnosu daní nebo podílu na nich, výnosu poplatků a peněžních odvodů, které jsou podle zvláštních zákonů příjmem kraje a obce, nebo příjmy z úroků z vkladů na běžném účtu.

Příjmy nebo výnosy z hlavní činnosti neziskové organizace jsou předmětem daně pouze pokud jsou vyšší než výdaje nebo náklady vynaložené na tuto činnost, tedy pokud organizace dosáhne zisku. Organizaci ale ani v jednom případě nezaniká povinnost podávat daňové přiznání.

Mezi příjmy **osvobozené** od daně z příjmů patří zejména příjmy z členských příspěvků a další specifické příjmy dosahované v některých typech neziskových organizací podle Zákona o dani z příjmů (ZDP).

Daň z přidané hodnoty

Podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, se občanské sdružení stává osobou povinnou k dani, pokud uskutečňuje ekonomické činnosti. Tímto pojmem se rozumí soustavná činnost výrobců, obchodníků a osob poskytujících služby, a soustavné činnosti vykonávané podle zvláštních právních předpisů, zejména nezávislé činnosti vědecké, literární, umělecké, vychovatelské nebo učitelů. Za ekonomickou činnost se také považuje soustavné využití hmotného a nehmotného majetku za účelem získání příjmů. Pokud občanské sdružení provozuje ekonomickou činnost a jeho obrat za dvanáct po sobě jdoucích kalendářních měsíců překročí částku 1 milion korun, má povinnost podat přihlášku k registraci plátce daně z přidané hodnoty (DPH).

Předmětem daně je zejména dodání zboží, převod nemovitosti, poskytnutí služby za úplatu s místem plnění v tuzemsku a pořízení zboží z jiného členského státu Evropské unie za úplatu.

Osvobození od daně je dáno výčtem v Zákoně o dani z přidané hodnoty, kam patří například výchova a vzdělávání.

Silniční daň

Tato daň je upravena zákonem č. 16/1993 Sb., o dani silniční (dále ZDS).

Předmětem daně jsou silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla registrovaná a provozovaná v České republice, pokud jsou používána k podnikání nebo k jiné samostatné výdělečné činnosti. Tím je také myšleno, že předmětem daně jsou také vozidla používaná k provozu doplňkové činnosti nesouvisející s posláním občanského sdružení (tzn. takové činnosti, která je předmětem daně z příjmů). Nákladní vozidla nad 3,5 tuny jsou vždy předmětem daně.

Poplatníkem jsou fyzické nebo právnické osoby, které jsou provozovatelem vozidla registrovaného v České republice v registru vozidel a jsou zapsány v technickém průkazu nebo zaměstnavatel, pokud vyplácí cestovní náhrady svému zaměstnanci za použití osobního automobilu nebo jeho přípojného vozidla, pokud daňová povinnost nevznikla již provozovateli vozidla.

Základ daně se pak podle ZDS stanoví u osobního automobilu podle zdvihového objemu motoru, u návěsu podle součtu největších povolených hmotností na nápravy a počtu náprav a u ostatních vozidel podle největší povolené hmotnosti a počtu náprav. **Daňové přiznání** podává poplatník nejpozději do 31. 1. kalendářního roku následujícího po uplynutí zdaňovacího období.

V některých dalších daních mají neziskové organizace určité úlevy. Například dotace z veřejných rozpočtů nejsou předmětem daně darovací a dary od soukromých subjektů na financování hlavní činnosti organizace jsou od této daně osvobozeny.

2.4 ROZPOČETNICTVÍ

"Základním nástrojem finančního plánování je rozpočet. Zjednodušeně lze říci, že rozpočet je plán činnosti organizace na určité období vyjádřený v peněžních jednotkách. V rozpočtu neziskové organizace se musí najít, kolik peněz bude potřebovat k zajištění své činnosti a z jakých zdrojů tyto peníze hodlá získat. Z této definice vyplývá velmi úzká návaznost

na strategické plánování organizace, neboť nejdříve musí vědět, jaké činnosti hodlá realizovat, a teprve potom může sestavovat rozpočet." (Rektořík, 2007, s. 151)

Tvorba

Do přípravy rozpočtu se zapojují řídicí pracovníci všech úrovní tak, aby bylo dosaženo společné shody ve vztahu k poslání neziskové organizace. První informací, která se bere v úvahu při tvorbě rozpočtu, jsou plánované změny v aktivitách organizace. Záleží pak na tom, zda se jedná o rozšíření činností, které bude muset být nějakým způsobem financováno, nebo naopak omezení činností nebo zefektivnění stávajících aktivit tak, že dojde k finančním úsporám. Tyto změny se tedy **kombinují** s rozpočtem za **předchozí období** a hledá se podoba nového rozpočtu. Nevýhodou je, že může dojít k tak výrazným změnám, že strukturu rozpočtu z předchozího období nelze s úspěchem použít.

K tvorbě nového rozpočtu lze ovšem přistupovat také dalšími způsoby. Rozpočet lze založit čistě na plánu činnosti na nové období a každá jednotlivá položka rozpočtu musí být zvlášť posouzena a vypočtena. Tato metoda může být velmi přesná, ale je také poměrně pracná na vypracování, používá se proto spíše u projektů než u ročních rozpočtů. Nejvýhodnější způsob tvorby rozpočtu je proto kombinace obou předchozích metod, kdy na stálou a relativně neměnnou část rozpočtu se použije rozpočet z předchozího období a na nové či upravené aktivity se vytvoří rozpočet podle metody druhé (Boukal, 2009).

Vyrovnanost

Rozpočet neziskové organizace může být:

- vyrovnaný
- přebytkový
- deficitní

Variantou mezi přebytkem a deficitem zdrojů pro organizaci je vyrovnaný stav. Pokud organizace sestaví vyrovnaný rozpočet, předpokládá se, že na konci období nebudou žádné prostředky chybět, ale nebudou ani žádné přebývat.

Přebytkový rozpočet se sestavuje, pokud organizace plánuje dosáhnout většího množství získaných zdrojů než budou tvořit plánované výdaje za dané období. Tato skutečnost může nastat například získáním prostředků z vedlejší činnosti. Z povahy neziskových organizací jako takových je však nutné veškeré přebytkové prostředky investovat zpět do organizace, nejčastěji se investují do majetku nebo do rozvoje aktivit organizace.

Deficitní rozpočet se sestavuje v případech, kdy nelze předpokládat, že se podaří získat dostatek zdrojů pro pokrytí všech plánovaných aktivit. Tento druh rozpočtu by měl být spíše výjimečný, protože samozřejmě není dlouhodobě udržitelný. Na konci období vznikne určitá ztráta, která může být splacena ziskem minulých let nebo snižováním vlastního jmění. Doporučuje se, aby ztráta na konci období nepřevyšovala výši odpisů neziskové organizace (Boukal, 2009).

Typy rozpočtů

Nejpoužívanějším typem rozpočtu je **programový rozpočet**. Veškeré aktivity organizace se rozdělí na jednotlivé programy či činnosti a provozní režii. Ke každému takovému programu jsou pak přiřazeny související příjmy i výdaje. Celkový rozpočet je pak součtem všech těchto programů. Ukázkou tohoto druhu rozpočtu znázorňuje tabulka č. 1.

Tab. č. 1: Programový rozpočet - příjmy

PROGRAMY							
PŘÍJMY	Provoz	Program 1	Program 2	Program 3	Program 4	Program 5	Celkem
Členské příspěvky	20 000						20 000
Účastnické poplatky		3 500	500	1 000	29 000		34 000
Dotace na provoz	15 000						15 000
Dotace na program 1		5 000					5 000
Dotace na programy 2 + 3				1 000	2 000		3 000
Příspěvek kraje	5 000		5 000	5 000			15 000
Příspěvek obce	10 000	5 000			10 000		25 000
Dar	1 000	2 000			5 000		8 000
Příjmy z nájmu						35 000	35 000
Celkem	51 000	15 500	5 500	7 000	46 000	35 000	160 000

Zdroj: Stejskal, 2012

Tab. č. 2: Programový rozpočet - výdaje

PROGRAMY							
VÝDAJE	Provoz	Program 1	Program 2	Program 3	Program 4	Program 5	Celkem
Nájem		1 000			5 000		6 000
Potraviny	500	6 000	3 000	1 000	29 000		39 500
Doprava		2 500					2 500
Cestovné	8 000	1 500		500	2 500	1 000	13 500
Poštovné, telefony	5 000	500		500	1 500	500	8 000
Kopírování	5 000	1 000	2 000	1 000			9 000
Spotřební materiál	10 000	1 000	1 500	5 000	3 000	5 000	25 500
Vybavení	10 000	2 000			3 000	10 000	25 000
Vstupné							0
Opravy, údržba	10 000					10 000	20 000
Ostatní	2 500						2 500
CELKEM	51 000	15 500	6 500	8 000	44 000	26 500	151 500
VH programu	0	0	-1 000	-1 000	2 000	8 500	8 500

Zdroj: Stejskal, 2012

Základem každého **zdrojového rozpočtu** je pro každý jednotlivý výdaj naplánovat příslušný zdroj, ze kterého bude krytý. Tento druh rozpočtů je často požádán jako podklad pro žádosti o dotace, kde donátor požaduje přesný výčet toho, co bude za dotaci pořízeno (Stejskal, 2012).

Tab. č. 3: Zdrojový rozpočet

PŘÍJMY							
VÝDAJE	Částka	Účastnické poplatky	Dotace	Dary	Granty obcí	Vlastní prostředky	Celkem
Nájem	5 000		4 000		1 000		5 000
Strava	12 600	12 600					12 600
Doprava, cestové	1 000			1 000			1 000
Poštovné	500		500				500
Kopírování	900				900		900
Spotřební materiál	2 100		2 100				2 100
Ostatní	2 000	1 900			100		2 000
CELKEM	24 100	14 500	6 600	1 000	2 000	0	24 100

Zdroj: Stejskal, 2012

3 FINANČNÍ ANALÝZA STUDENTSKÉ ORGANIZACE AIESEC PLZEŇ

„Finanční analýza slouží k posouzení efektivnosti fungování podniku či organizace. Je založená na analýze především účetních dat na základě těchto známých údajů lze pak kvantifikovat i řadu ukazatelů, jejichž analýza a řízení v čase by mohlo pozitivně působit na zvyšování efektivnosti neziskových organizací. Zde je nutné uvědomit, že ne všechny náklady a zejména přínosy jsou zachyceny v účetních výstupech organizace (např. není ve finančních výkazech podchycena práce dobrovolníků apod.).“ (Novotný, Lukeš, 2008)

3.1 CHARAKTERISTIKA ORGANIZACE

Organizace AIESEC Plzeň byla zřízena dne 25. 11. 2005 jako organizace s mezinárodním prvkem. Jedná se o lokální pobočku největší mezinárodní studentské organizace na světě, která byla založena po druhé světové válce s cílem zlepšovat mezinárodní porozumění jednotlivých národů, aby se předešlo dalším světovým konfliktům, a zároveň rozvíjet mladé lidi formou zahraničních pracovních stáží. V roce 1966 začala tato organizace působit v tehdejší Československu a po roce 1989 se začaly otevírat nové pobočky v různých městech po celé zemi. Dnes organizace AIESEC působí ve **112 zemích** světa na **2 100 univerzitách** a celkově má **64 000 členů**.

Nejvýznamnější činností organizace je práce se studenty. Na univerzitách oslovuje studenty a nabízí jim členství. Jako členové si mohou vyzkoušet práci v organizaci, což zahrnuje například práci s lidmi, tvoření informačních a propagačních materiálů, **práce na projektech**, **vedení lidí** nebo **komunikaci se společnostmi**. To vše jsou dílčí činnosti, které vedou hlavně ke zprostředkování zahraničních praxí pro studenty, což je významný nástroj pro zvýšení porozumění mezi kulturami a osobnostní i dovednostní rozvoj mladých lidí.

Celá organizace funguje na bázi ekonomicky i právně samostatných poboček umístěných zpravidla v univerzitních městech. Vrcholové vedení představuje **mezinárodní vedení** v čele s prezidentem. Další úrovní jsou **vedení jednotlivých států**, která jsou tvořena prezidentem národní úrovně a týmu manažerů zodpovědných za jednotlivé úseky organizace. Nejnižší úroveň pak představují jednotlivé lokální pobočky. V těch existuje opět podobná struktura, kde v čele pobočky je její prezident, ten má na starosti **tým manažerů** (vice-prezidentů) s přesně vymezenými oblastmi působení, tzv. Executive Board. Tento tým s prezidentem rozhodují o dění na pobočce, připravují pravidelná setkání členů, realizaci kampaní na univerzitě, atd. V současnosti existují v organizaci AIESEC Plzeň manažeři zodpovědní

za tyto oblasti: Finance, lidské zdroje, vztahy s veřejností a marketing, projekty, zahraniční stáže pro studenty. Pod vedení přísluší lídři týmů a vedoucí jednotlivých projektů, kteří řídí řadové členy při práci na projektech nebo jiných úkolech na pobočce. Celá tato struktura funguje díky efektivní komunikaci a společnému setkávání, které se realizuje na pravidelných a předem plánovaných konferencích na národní a mezinárodní úrovni.

Mezi obvyklé činnosti na každé pobočce patří přípravy pro nábor nových členů, **vzdělávání nových členů**, propagace stáží na universitě, tvorba a provoz různých týmů zaměřených na komunikaci s firemní sférou a nabízení služeb (například nabízení zahraničních stážistů nebo účast na konferencích, atd.), **realizace projektů, příprava konferencí**, účtování běžných provozních operací, plánování výkonů na jednotlivá období (příští rok, čtvrtletí, měsíce, ...), vyhodnocování výsledků a v neposlední řadě také volby nových členů vedení a dalších pracovníků na různých pozicích. Všichni členové lokální pobočky jsou studenti univerzity a pracují zcela dobrovolně bez nároku na mzdu. Vedoucí pozice jsou zpravidla obsazovány na dobu jednoho roku, některé pozice pouze na půl roku (např. lídři týmů). Pobočka funguje v prostorách poskytnutých Západočeskou univerzitou v Plzni přímo v budově školy v Husově ulici. K dispozici má svoji místnost vybavenou kancelářským nábytkem, telefonem a internetem, kterou sdílí s dalšími studentskými organizacemi. Tím odpadají náklady na pronájem prostor, vytápění a datové služby. Účetnictví je vedeno v systému Pohoda ve zjednodušeném rozsahu.

Aby tato organizace byla schopna dlouhodobě hradit své náklady, poskytuje svým partnerům služby plynoucí ze své činnosti. Nejběžnějším produktem je zprostředkování **zahraničních stáží**, za což vybírá poplatky jednak od studentů, kteří mají zájem jet na stáž do zahraničí, tak od firem a dalších ekonomických subjektů, které mají zájem o zajištění stážisty ze zahraničí. Dále také nabízí účast na každoročním setkání studentů a firem, kde mají firmy možnost vybrat si nové talentované zaměstnance z řad studentů a absolventů a diskutovat otevřeně o aktuálních tématech. Mimoto každá pobočka spolupracuje s firmami na různých dalších projektech a kampaních, z čehož plynou organizaci příjmy. Tyto peníze jsou pak investovány převážně do zajišťování konferencí, vzdělávacích tréninků a seminářů pro studenty a provoz poboček a interních komunikačních systémů.

Organizace AIESEC Plzeň prochází neustálým vývojem. Zejména v posledních několika letech se klade stále větší důraz na vytváření projektů založených na práci se zahraničními stážisty. Prvními projekty byly v roce 2011 EDISON a ECONOM. V rámci těchto projektů

přijelo několik stážistů z různých zemí světa vyučovat kulturní a ekonomické poznatky na základní a střední školy. Také se začal realizovat projekt SPEAK! zaměřený na jazykové vzdělávání studentů středních škol, ale bez partnerské společnosti nebyl příliš úspěšný. V roce 2012 se opakovaly projekty EDISON a ECONOM a byl vytvořen projekt HELPCHAT, v jehož rámci byly vyučovány jazyky zahraničními studenty ve spolupráci s jazykovou školou EUFRAT. Tento projekt byl dostupný pro širokou veřejnost. Nyní v roce 2013 již běží znovu projekt SPEAK! zaměřený na studenty středních škol ve spolupráci s jazykovou školou Polyglot. Na tomto projektu přijeli participovat dva zahraniční studenti. Další projekty na tento rok se už připravují.

3.2 HOSPODAŘENÍ ORGANIZACE

AIESEC Plzeň provozuje pouze hlavní činnost, pro kterou byla založena, a to přispívat k rozvoji mezinárodní spolupráce a porozumění mládeže celého světa v duchu ideálů míru a společenského pokroku, přispívat ke zvyšování úrovně odborných a jazykových znalostí, k rozvíjení řídicích a organizačních schopností studentů. Dlouhodobě je organizace financována zejména vlastní činností, příspěvky členů a částečně také dotacemi z veřejných rozpočtů. Výjimečně se podařilo získat dary od soukromých fyzických či právnických osob.

3.2.1 Vlastní příjmy

Organizace AIESEC Plzeň nabízí v rámci své činnosti služby dalším ekonomickým subjektům. Typickou službou je zajištění zahraničního stážisty zvláště vybraného podle požadavků konkrétní společnosti. Organizace pracuje s mezinárodní databází stážistů, takže je schopna vybrat vhodného člověka přímo na míru požadavkům firmy nebo jiné organizace. Za tuto službu si následně účtuje provize. Další službou je zorganizování celonárodní události Career days jakožto každoroční setkávání studentů a firem. Zúčastněné firmy zde provádí různé workshopy dle svého výběru, prezentují se, diskutují se studenty a mohou provádět také nábor nových pracovníků. Kromě toho organizace také nabízí využívání portálu Tvojekariéra.cz, kam mohou firmy vkládat své nabídky volných pozic a oslovovat zaregistrované studenty. Mezi základní služby organizace AIESEC v české republice patří také každoroční výzkum The Most Desired Company, který mapuje představy studentů o jejich budoucím zaměstnavateli a jejich profesní preference. Dále AIESEC Plzeň uzavírá s firmami partnerství v rámci své činnosti nebo zaměřená na různé projekty. Tyto služby jsou

uspořádány do konkrétních balíků produktů, které jsou částečně sestavovány nadřazenou národní pobočkou, a jejich složení a ceny se pravidelně aktualizují. Dalším podstatným příjmem jsou příspěvky členů. Nejedná se o pravidelné příspěvky na provoz organizace, ale o hrazení části nákladů na pořádání společných konferencí a také o příspěvky studentů, kteří se chystají vyjet do zahraničí na stáž.

3.2.2 Dotace

Jedním z nejvyšších nákladů organizace je pořádání pravidelných konferencí za účelem vzdělávání nových členů a sdílení zkušeností mezi jednotlivými pobočkami. Na tyto konference AIESEC Plzeň pravidelně žádá o dotace z veřejných rozpočtů. V roce **2008** získala organizace prostředky ze systému Grant Plzeň - univerzitní město od Magistrátu města Plzně na národní konferenci SpringCo 2008 a mezinárodní konferenci CEELDS 2008 ve výši 40 000 Kč. Dále získala dotaci od Úřadu městského obvodu Plzeň 3 (dále jen ÚMO3 Plzeň) v hodnotě 9 792 Kč na organizování vzdělávací konference Nové metody ve vzdělávání. Na rok **2009** získala organizace dotaci od ÚMO3 Plzeň ve výši 49 091 Kč na organizování vzdělávacích programů a od Magistrátu města Plzně 32 983 Kč na národní konferenci SpringCo 2009. V roce **2010** organizace přijala dotaci od ÚMO3 Plzeň ve výši 30 000 Kč na vzdělávací konference a v roce **2011** získala od ÚMO3 Plzeň 36 000 Kč na realizaci akce Multikulturní víkend. V tomto roce se podařilo získat také prostředky z grantového systému GRAS Západočeské univerzity v Plzni ve výši 70 000 Kč na poprvé pořádanou konferenci Prvákoviny 2011 s cílem seznámit studenty prvních ročníků s prostředím univerzity. V roce **2012** organizace získala dar od soukromé společnosti EvoBus Bohemia s.r.o. ve výši 20 000 Kč.

V tabulce č. 4 je znázorněna výše dotací podle jednotlivých zdrojů. Podle uvedených údajů je zřejmé, že organizace dokázala v minulých letech získávat dotace od ÚMO3 Plzeň a Magistrátu města Plzně v přiměřené výši, ale nedařilo se získávat dotace od Západočeské univerzity. Organizace zřejmě spoléhala na již osvědčené zdroje a nevyhledávala nové možnosti financování. Teprve v roce 2011 se podařilo získat dotaci od univerzity díky zavedení nového druhu konference otevřené pro všechny studenty prvních ročníků. V roce 2012 se však nepodařilo získat žádnou dotaci, což je jednoznačným impulsem pro organizaci, aby se financovala v co největší míře vlastní činností, případně vyhledávala častěji dary od soukromých subjektů. Dotace z veřejných rozpočtů jako takové jsou velmi nestabilní zdroj

financování, jejich dostupnost závisí především na hospodářských a politických okolnostech a nelze s nimi dlouhodobě počítat pro vlastní činnost.

Tab. č. 4: Přehled dotací v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Donor	2008	2009	2010	2011	2012	Celkem
ÚMO3	10	49	30	36	0	125
Magistrát	40	33	0	0	0	73
ZČU	0	0	0	70	0	70
Celkem	50	82	30	106	0	268

Zdroj: Vlastní zpracování interních dokumentů organizace, 2013

3.2.3 Shrnutí příjmů

Organizace AIESEC Plzeň v rámci svého financování spoléhá zejména na vlastní činnost a její dlouhodobou snahou je být plně finančně samostatná. Přesto se dosud nepodařilo dosáhnout úplné finanční soběstačnosti, jelikož organizace dosud nemá vybudovanou dostatečně silnou strukturu dlouhodobých partnerů z řad obchodních společností a je odkázána pouze na jednorázové úspěchy. Nezanedbatelnou část příjmů tak tvoří dotace z veřejných rozpočtů. V tabulce č. 5 jsou znázorněny příjmy z vlastní činnosti, dotace a dary v jednotlivých letech.

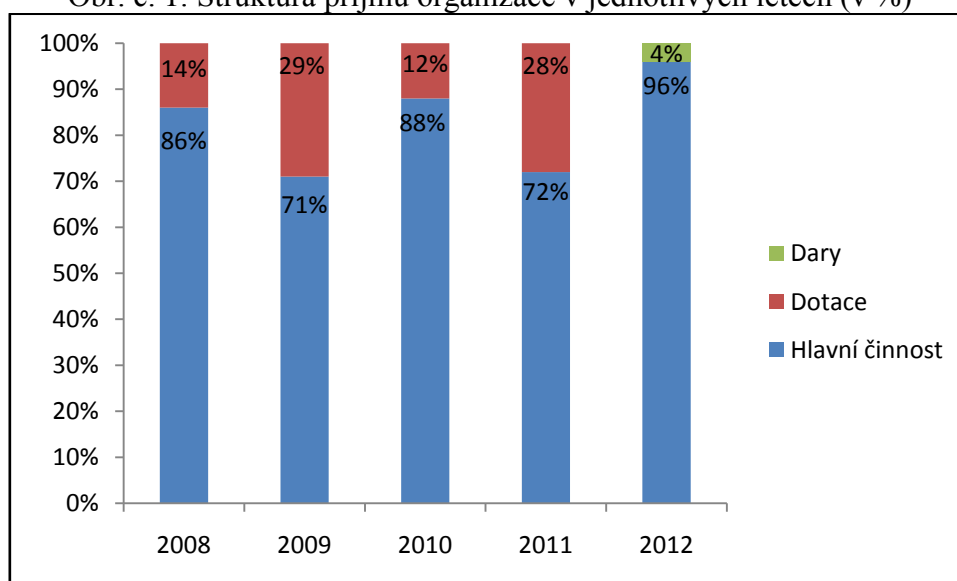
Tab. č. 5: Příjmy v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Příjmy	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavní činnost	303	205	230	266	544
Dotace	50	82	30	106	0
Dary	0	0	0	0	20

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výkazu zisku a ztráty, 2013

Na obrázku č. 1 jsou zobrazeny příjmy AIESEC Plzeň v jednotlivých letech. Konkrétní druhy příjmů v rámci jednoho roku jsou vyjádřeny v procentech. Z obrázku je patrné kolísání poměru mezi vlastními příjmy a dotacemi či dary. Celková struktura příjmů je vždy velmi ovlivněna výší získaných dotací. V roce 2011 organizace získala dotace ve výši 106 tisíc korun, což činí 28 % příjmů roku 2011 oproti 12 % příjmů z dotací předchozího roku. Jednoznačnou změnu indikuje stav roku 2012, kdy organizace nezískala žádné dotace z veřejných rozpočtů, pouze dar od soukromé společnosti. Příjmy z hlavní činnosti se tím dostaly na 96 % celkových příjmů za rok 2012.

Obr. č. 1: Struktura příjmů organizace v jednotlivých letech (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z tabulky č. 5, 2013

3.3 UKAZATELE FINANČNÍHO ZDRAVÍ

Pro zhodnocení finančního zdraví organizace AIESEC Plzeň je použit model BAMF. Tento model vychází ze specifík organizací neziskového sektoru a průměruje několik dílčích poměrových ukazatelů. Všechny tyto ukazatele jsou konstruovány tak, aby v ideálním případě vycházely kolem hodnoty jedna. Pro provedení finanční analýzy organizace AIESEC Plzeň se hodí zejména proto, že jej lze vypočítat pouze na základě hlavní činnosti, jelikož organizace žádnou doplňkovou činnost neprovádí. Základní tvar modelu vypadá takto:

$$BAMF = \frac{L + A + F + R + A^E + P + I}{n}$$

kde: L ... pohotová likvidita

A ... relace mezi dobou obratu krátkodobých pohledávek a dobou obratu krátkodobých závazků

F ... poměr mezi vlastním a cizím kapitálem

R ... míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti

A^E ... autarkie na bázi výnosů a nákladů

P ... produktivita práce

I ... míra rozvoje/útlumu (převrácená hodnota ukazatele míry investičního rozvoje)

n ... počet uvažovaných ukazatelů

Pro získání dat k výpočtu dílčích ukazatelů modelu BAMF slouží jednak účetní závěrka, jednak také personální informační subsystém a plán investic. V případě využití tohoto modelu

pro provedení finanční analýzy AIESEC Plzeň je nutné vypustit několik ukazatelů. Prvním odstraněným ukazatelem je rentabilita (R), protože zde uvádění ukazatel počítá s doplňkovou činností, která v podmínkách této organizace není prováděná. Dále je vypuštěna produktivita práce (P). Pro tento ukazatel je třeba zjistit počet pracovníků v jednotlivých obdobích, což v podmínkách uvažované organizace není přesně vyjádřitelná hodnota. Organizace provádí pravidelně **dvakrát ročně** náборы nových členů (vždy na začátku semestru), tito noví členové jsou nejdříve vzděláváni a dále se začleňují do méně náročných prací v organizaci. Přitom určitá část z nich odchází, dokonce i starší členové někdy odchází v průběhu svých funkčních období, což je dáno principem dobrovolné činnosti v organizaci. Nelze proto často ani přibližně vyjádřit relevantní počet pracovníků v kalendářním roce. Poslední vypuštěný ukazatel je míra rozvoje/útlumu (I). Tento ukazatel bere v úvahu odpisy dlouhodobého majetku a investice, organizace AIESEC Plzeň ale žádný dlouhodobý majetek nevlastní a ani žádné investice neplánuje, tudíž ukazatel by byl nulový, resp. není možné jej spočítat.

V našem případě bude tedy vzorec pro výpočet modelu vypadat takto:

$$BAMF = \frac{L + A + F + A^E}{4}$$

Postup výpočtu bude vypadat tak, že nejdříve budou spočítány jednotlivé ukazatele, poté budou výsledky dosazeny do vzorce modelu, a tím bude dosažena hodnota modelu pro konkrétní rok. Interpretace výsledků bude provedena jednoduchým porovnáním s hodnotou 1, kdy pokud bude výsledná hodnota vyšší, znamená to dobrou bonitu organizace, v opačném případě bonita není dobrá (Kraftová, 2002).

3.3.1 Likvidita

Ukazatele likvidity patří mezi nejběžnější nástroje finanční analýzy, protože jsou velmi jednoduché na vypočítání a poskytují tak rychlé informace o finančním zdraví organizace. Likvidita vyjadřuje schopnost konkrétní složky majetku přeměnit se rychle a bez velkých ztrát na peněžní hotovost. Nedostatek likvidity organizace může vést k neschopnosti splácet své závazky nebo nemožnosti využívat nových příležitostí dosahovat zisku, což v dlouhodobém horizontu vede k bankrotu.

Prvním ukazatelem důležitým pro následný výpočet bonitního modelu BAMF je **pohotová likvidita**. Vyjadřuje poměr mezi oběžnými aktivy očištěnými o zásoby a krátkodobými závazky.

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{(\text{Oběžná aktiva} - \text{Zásoby})}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Optimální hodnota je 1, což znamená, že organizace je schopna vyrovnat se se svými závazky bez nutnosti prodat zásoby (Růčková, 2008).

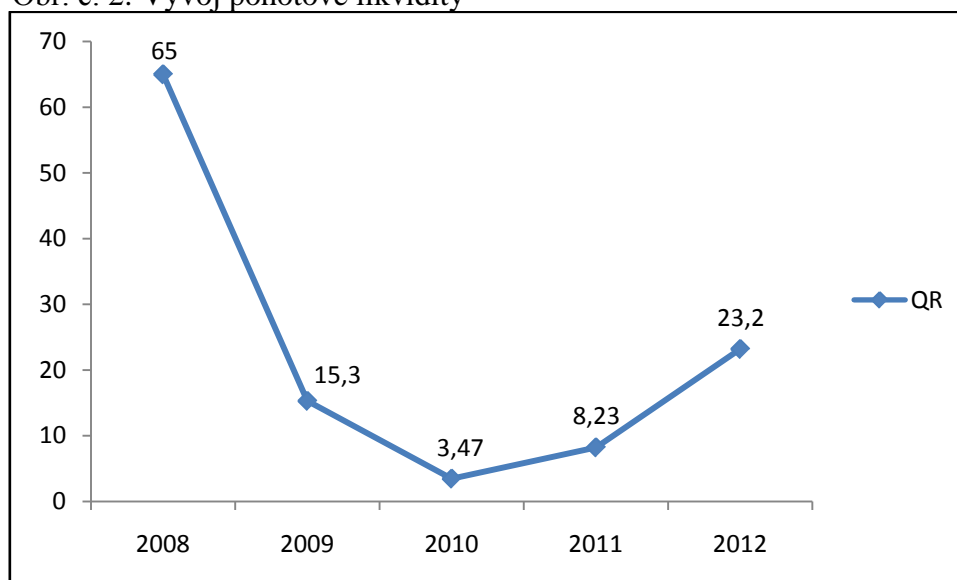
Tab. . 6: Pohotová likvidita (v tis. Kč)

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012
OA - Zás	130	153	205	345	232
KZ	2	10	59	43	10
QR	65	15,3	3,47	8,23	23,2

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozvahy, 2013

Tabulka č. 6 dokládá údaje o pohotove likviditě. Tento ukazatel dosahuje v tomto pıpade enormně vysokých hodnot, což je dáno především povahou samotného hospodaření organizace. Její provozovna funguje v zapůjčených prostorách a pro svou činnost potřebuje pouze minimum materiálu, takže nevznikajı adne větší závazky. Na druhou stranu veškeré pıjmy se uchovavajı v pokladně a na bankovním uctu, odkud jsou pomalu spotřebovávány na provoz a aktivity organizace.

Obr. . 2: Vývoj pohotove likvidity

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z tabulky č. 6, 2013

Obrázek č. 2 znazornuje vývoj pohotove likvidity ve sledovaných letech. Na první pohled je patrne, že v roce 2008 dosahoval ukazatel nejvyssıch hodnot a v následujících letech kıvka prudce padá. Jak jı bylo zmíněno výše, organizace byla založena v listopadu 2005, a proto se v prvnıch letech své existence nepouštěla do větších projektů, které by byly náročné

na zdroje. Pořádaly se zejména malá lokální setkání pro nové členy. Po vybudování dostatečné členské základny organizace posilovala své aktivity a s tím samozřejmě rostly krátkodobé závazky. Nejnižší hodnoty ukazatele bylo dosaženo v roce 2010, kdy se pohotová likvidita přiblížila běžnějším hodnotám. Posléze však hodnota ukazatele opět roste, tento stav může reflektovat určitou opatrnost při využívání finančních prostředků na nové aktivity například kvůli neúspěchu při získávání dotací v roce 2012. Ukazatel však ve všech letech vykazuje velmi vysoké hodnoty a značí velice neefektivní a opatrné hospodaření s finančním majetkem.

Okamžitá likvidita, někdy též likvidita 1. stupně, vyjadřuje schopnost organizace okamžitě hradit své závazky. V úvahu se tudíž bere jen ta část aktiv, která je kdykoliv dostupná k provedení platby, tzn. finanční majetek.

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{Pohotové platební prostředky}}{\text{Závazky s okamžitou splatností}}$$

Pro tento ukazatel platí, že jeho hodnota by se měla pohybovat v intervalu od 0,6 do 1,1. V některých případech se běžně akceptuje i nižší výsledek, protože v ukazateli nemusí být zahrnuty různé možnosti okamžitého čerpání peněžních prostředků, např. čerpání z kontokorentního účtu (Růčková, 2008).

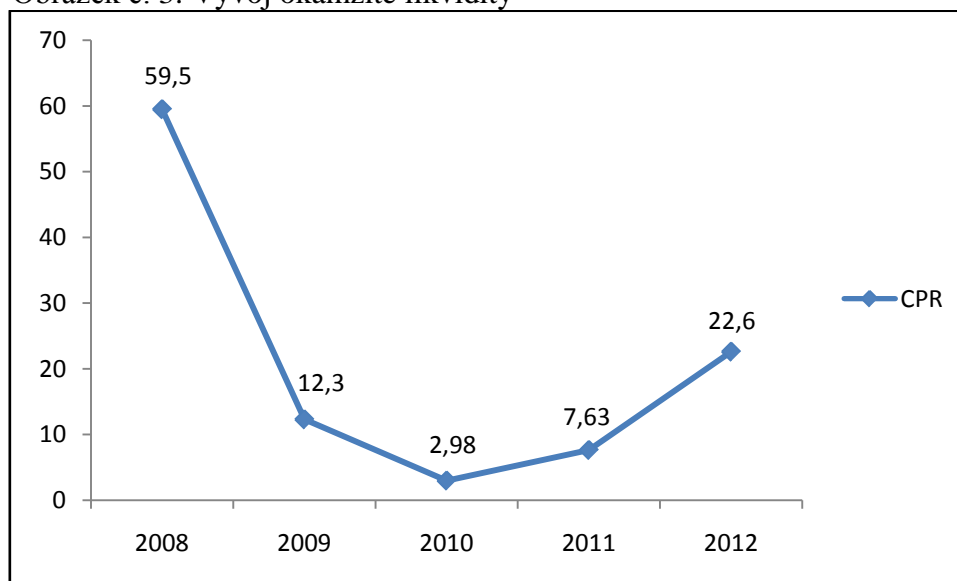
Tab. č. 7: Okamžitá likvidita (v tis. Kč)

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012
FM	119	123	176	328	226
KZ	2	10	59	43	10
QR	59,5	12,3	2,98	7,63	22,6

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozvahy, 2013

Tabulka č. 7 ukazuje hodnoty okamžité likvidity v jednotlivých letech. Při porovnání s pohotovou likviditou se příliš nezměnily, protože největší část oběžných aktiv tvoří finanční majetek. Stejně jako u předchozího ukazatele jsou dosažené hodnoty vysoko na běžnými hodnotami jiných organizací, což je dáno způsobem hospodaření AIESEC Plzeň.

Obrázek č. 3: Vývoj okamžité likvidity

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z tabulky č. 7, 2013

Na obrázku č. 3 můžeme vidět vývoj okamžité likvidity. Křivka má prakticky totožný tvar jako křivka vývoje pohotovové likvidity. Nejnižším bodem je rok 2010, kdy vzrostly krátkodobé závazky na relativně vysokou úroveň. Stále je však hodnota ukazatele mnohonásobně nad optimální hodnotou.

3.3.2 Aktivita

Ukazatele aktivity vypovídají o intenzitě využívání jednotlivých forem majetku. Vyjadřují relativní vázanost peněžních prostředků v nepeněžních formách aktiv. Intenzita využití aktiv se vyjadřují ve formě doby obratu a rychlosti obratu.

Ukazatel **doby obratu pohledávek** nám říká, jak dlouho se majetek podniku průměrně za rok vyskytuje ve formě pohledávek, jinými slovy za jak dlouho jsou hrazeny pohledávky organizace. Jeho hodnota se spočítá jako počet dnů v roce ku poměru výnosů a pohledávek. Je žádoucí, aby výsledná hodnota byla co nejnižší a tudíž organizace může rychleji použít získané prostředky pro hrazení svých závazků nebo další činnost.

Obdobným ukazatelem je **doba obratu závazků**, který vyjadřuje, za kolik dní organizace hradí své závazky. Vzorec je poměrem počtu dnů v roce a podílu závazků a provozních nákladů. Pro organizaci je výhodné hradit své závazky spíše ke konci splatnosti, protože po tuto dobu má k dispozici příslušné prostředky, které může mezitím zhodnotit.

Poměrem obou výše uvedených ukazatelů získáme hodnotu jednoho z ukazatelů pro bonitní model BAMF.

$$A = \frac{\text{Doba obratu Pohledávek}}{\text{Doba obratu KZ}}$$

kde: A ... relace mezi dobou obratu pohledávek a dobou obratu závazků

Pokud výsledná hodnota vyjde nižší než 1, znamená to, že organizace získává prostředky rychleji než hradí své závazky, což je pozitivní stav pro hospodaření organizace. Naopak pokud organizace hradí závazky rychleji než získává prostředky od svých odběratelů, je to pro ni nepříznivý stav, který se promítne do zvýšeného objemu peněžních prostředků, které musí mít připravené pro pohotovité platby (Otrusínová, Kubíčková, 2011, Mrkvička, Kolář, 2006).

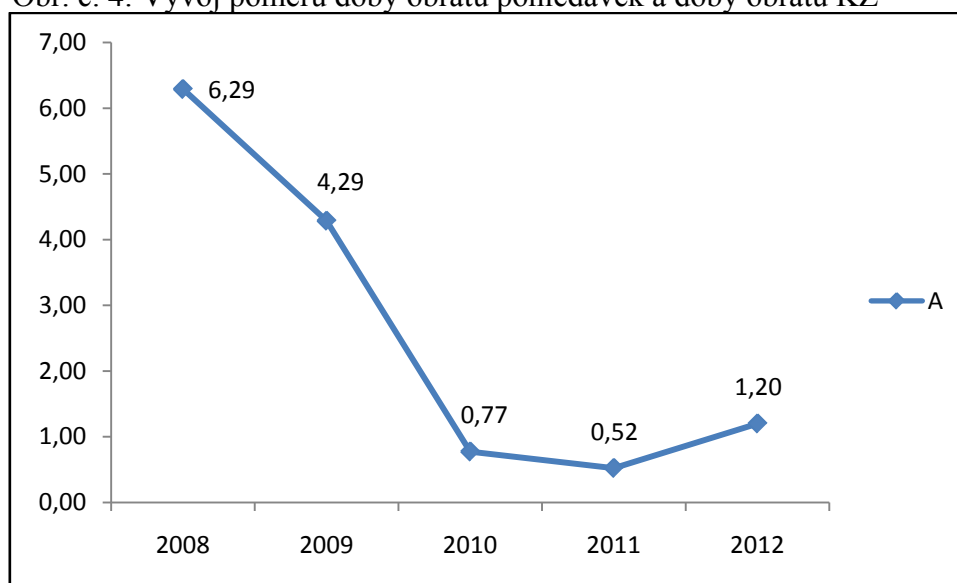
Tab. č. 8: Poměr mezi dobou obratu pohledávek a dobou obratu KZ

Ukazatele	2008	2009	2010	2011	2012
DOP	14,44	65,75	64,54	35,66	6,84
DOKZ	2,30	15,34	83,47	68,24	5,70
A	6,29	4,29	0,77	0,52	1,20

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozvahy a výkazu zisku a ztráty, 2013

Tabulka č. 8 znázorňuje hodnoty doby obratu krátkodobých pohledávek a závazků a také jejich vzájemný poměr. V roce 2008 byla průměrná doba do splacení krátkodobého závazku pouze 2,3 dne, což je velmi nízká hodnota a ovlivnilo to také velmi vysokou hodnotu ukazatele A. V dalších letech doba obratu krátkodobých závazků rostla a v roce 2010 dosáhla hodnoty 83,47 dne. Poměr obou dob obratu tím spadl do příznivé hodnoty 0,77. V roce 2012 se oba ukazatele doby obratu významně snížily a jejich vzájemný poměr se opět zhoršil.

Obr. č. 4: Vývoj poměru doby obratu pohledávek a doby obratu KZ

Zdroj: Vlastní zpracování za základě údajů z tabulky č. 8, 2013

Na obrázku č. 4 můžeme vidět vývoj ukazatele A bonitního modelu BAMF. V prvním roce vyhazovala hodnota ukazatele velice nepříznivý stav, v dalších letech ovšem prudce padá. Pozitivní hodnoty jsou dosaženy v letech 2010 a 2011, kdy je hodnota ukazatele menší než 1. To značí velmi dobré hospodaření s peněžními prostředky v těchto letech a s ohledem na charakter organizace, kdy se v pravidelných intervalech střídají pracovníci na vedoucích (ale i jiných) pozicích, lze usoudit, že v těchto letech spravoval oblast financí a účetnictví v organizaci velmi schopný pracovník. V roce 2012 dochází k velkým změnám v hospodaření organizace, které jsou patrné i z účetních výkazů. Hodnota ukazatele A v tomto roce opět vzrostla, ovšem ne příliš dramaticky.

3.3.3 Financování

Pro analýzu finanční struktury se vypočítávají různé ukazatele, které poměřují vzájemné vztahy mezi položkami závazků a vlastního kapitálu. Patří sem ukazatele zadluženosti, finanční struktury nebo finanční stability.

Ukazatel **finanční samostatnosti** je dán poměrem vlastního kapitálu a cizího kapitálu. Zde je ovšem poněkud obtížnější interpretace výsledku, protože pouze poměr vlastního a cizího kapitálu ještě nevypovídá o schopnosti dosahovat dostatečných peněžních toků pro splacení svých závazků. Pro takové informace by bylo zapotřebí komplexnějších ukazatelů založených na datech jak z rozvahy, tak z výkazu zisku a ztráty (Mrkvička, Kolář, 2006).

Pro účel vypočítání bonitního modelu BAMF však postačí tento ukazatel ve stávající podobě.

$$\text{Míra finanční samostatnosti} = \frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Cizí kapitál}}$$

Hodnoty vlastního a cizího kapitálu organizace AIESEC Plzeň a jejich relaci najdeme v tabulce č. 9.

Tab. č. 9: Míra finanční samostatnosti (v tis. Kč)

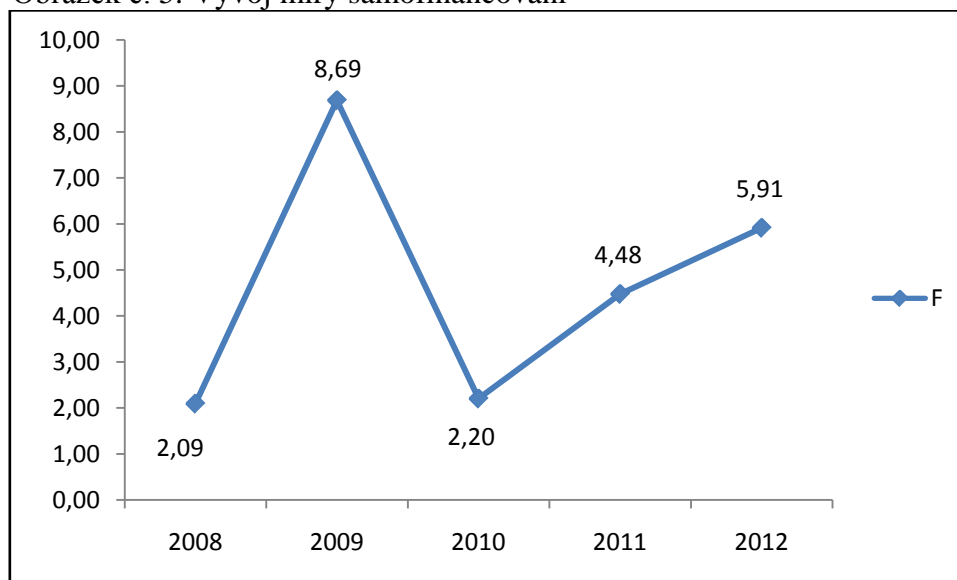
Ukazatele	2008	2009	2010	2011	2012
Vlastní kapitál	90	139	141	282	207
Cizí kapitál	43	16	64	63	35
F	2,09	8,69	2,20	4,48	5,91

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozvahy, 2013

Základní požadavek na hodnoty tohoto ukazatele je, aby byl vyšší než jedna. V tomto případě jsou všechny sledované hodnoty několikanásobně vyšší, což je zcela jistě příznivý stav.

V roce 2009 dokonce vlastní zdroje dosáhly více než osminásobné výše cizích zdrojů, což je velmi příznivý výsledek. V tomto roce měla organizace velmi málo závazků vzhledem k vlastním zdrojům.

Obrázek č. 5: Vývoj míry samofinancování

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z tabulky č. 9, 2013

Obrázek č. 5 ukazuje vývoj ukazatele F modelu BAMF ve sledovaných letech. Na první pohled je zřejmá kolísavost ukazatele. V roce 2008 ukazatel začíná na hodnotě 2,09, což je zároveň nejnižší hodnota ve sledovaném období. Největší vliv na to měla úhrada ztráty z minulých let z výsledku hospodaření, což významně snížilo vlastní zdroje. Naopak v roce 2009 došlo k výraznému nárůstu vlastních zdrojů a snížení cizích zdrojů, tudíž míra samofinancování vzrostla na své maximum ve sledovaném období. V roce 2010 hodnota ukazatele opět spadla téměř na úroveň roku 2008. Bylo to dáno opětovným nárůstem cizích zdrojů a téměř nulovému výsledku hospodaření. V dalších letech pak vlastní kapitál rostl rychleji než cizí kapitál, proto i hodnoty ukazatele se opět zvyšovaly.

3.3.4 Autarkie

Autarkie vyjadřuje míru soběstačnosti neziskové organizace. Lze počítat dvě varianty autarkie: výnosově nákladovou nebo příjmově výdajovou. Pro naši analýzu je zvolena autarkie hlavní činnosti na výnosově nákladové bázi. Jde o míru, ve které je organizace schopna vykryt své náklady svými příjmy. Mezi výnosy patří neinvestiční dotace, což je obvykle značná část výnosů neziskových organizací.

$$\text{Autarkie} = \frac{\text{Výnosy z hlavní činnosti}}{\text{Náklady hlavní činnosti}}$$

Optimální hodnotou je 1, případně 100 %. Pokud je menší, dochází k nedostatečnému krytí nákladů výnosy a je třeba tento stav analyzovat a řešit, protože není dlouhodobě udržitelný. Naopak v opačném případě může docházet k nadměrnému čerpání prostředků z veřejných rozpočtů, které by mohly být využity jinde (Kraftová, 2002).

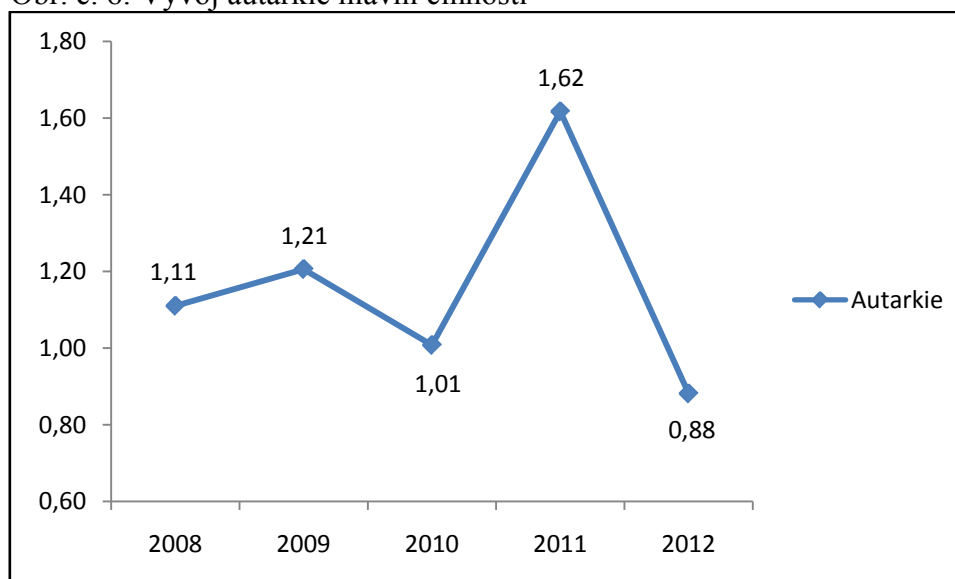
Tab. č. 10: Autarkie hlavní činnosti (v tis. Kč)

Ukazatele	2008	2009	2010	2011	2012
Výnosy z HČ	353	287	260	372	564
Náklady HČ	318	238	258	230	640
Autarkie	1,11	1,21	1,01	1,62	0,88

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výkazu zisku a ztráty, 2013

Tabulka č. 10 znázorňuje míru krytí nákladů výnosy z hlavní činnosti. V letech 2008 až 2011 byl ukazatel autarkie vždy vyšší než jedna, tudíž organizace dokázala hradit své náklady svými výnosy. Konání vzdělávacích konferencí pro studenty bylo obvykle podpořeno dotacemi z veřejných rozpočtů, jinak se tyto konference nemohly konat. Náklady na provoz samotné organizace byly dostatečně malé na to, aby je organizace mohla hradit výnosy ze své činnosti. V roce 2012 však AIESEC Plzeň nezískal žádnou dotaci a nadto zavedl nový projekt HELPCHAT, který nebyl dostatečně podporován partnerskými společnostmi a stál organizaci mnoho prostředků. Organizace se tak poprvé ve sledovaném období dostala do ztráty a ukazatel autarkie klesl na 0,88.

Obr. č. 6: Vývoj autarkie hlavní činnosti

Zdroj: Vlastní zpracování na základě tabulky č. 10, 2013

Podle obrázku číslo 6 lze usoudit, že ukazatel autarkie byl v prvních dvou letech sledovaného období stabilně v příznivých hodnotách. V roce 2010 se však hodnota snížila, ačkoliv je stále vyšší než jedna. V tomto roce organizace získala relativně málo prostředků z dotací v porovnání s jinými roky a také její náklady mírně vzrostly. V roce 2011 se náklady opět mírně snížily, ale výnosy výrazně vzrostly vlivem vyššího počtu realizovaných zahraničních stáží a také díky vysoké výši přijatých dotací. Ukazatele autarkie tak vzrostl na vynikající hodnotu 1,61 a dosáhla svého maxima ve sledovaném období. V tomto roce organizace dosáhla vysokého zisku 142 tisíc korun, o který bylo v následujícím roce zvýšeno základní jmění organizace. V roce 2012 však organizace nezískala potřebné dotace a vlivem nákladného projektu se dostala do ztráty.

3.4 SHRNU TÍ VÝSLEDKŮ

Ke zhodnocení bonity organizace AIESEC Plzeň ve sledovaném období je využit model BAMF. Tento model je založený na dílčích ukazatelích finančního zdraví organizace a jejich průměrováním provádí interpretaci výsledků. V úvahu byly vzaty ukazatele pohotovosti likvidity, aktivity, míry samofinancování a autarkie hlavní činnosti. Z výpočtu bylo nutné vypustit ukazatele rentability, míry rozvoje/útlumu a produktivity práce, protože organizace neprovozuje vedlejší činnost, nevlastní žádný dlouhodobý majetek a má nestálý a těžko vyjádřitelný počet pracovníků. Všechny ukazatele jsou konstruovány tak, aby se jejich optimální hodnota pohybovala kolem jedné. Všechny ukazatele, s výjimkou ukazatele aktivity, jsou pozitivně hodnoceny při své maximalizaci.

Tab. č. 11: Zhodnocení bonity AIESEC Plzeň pomocí modelu BAMF

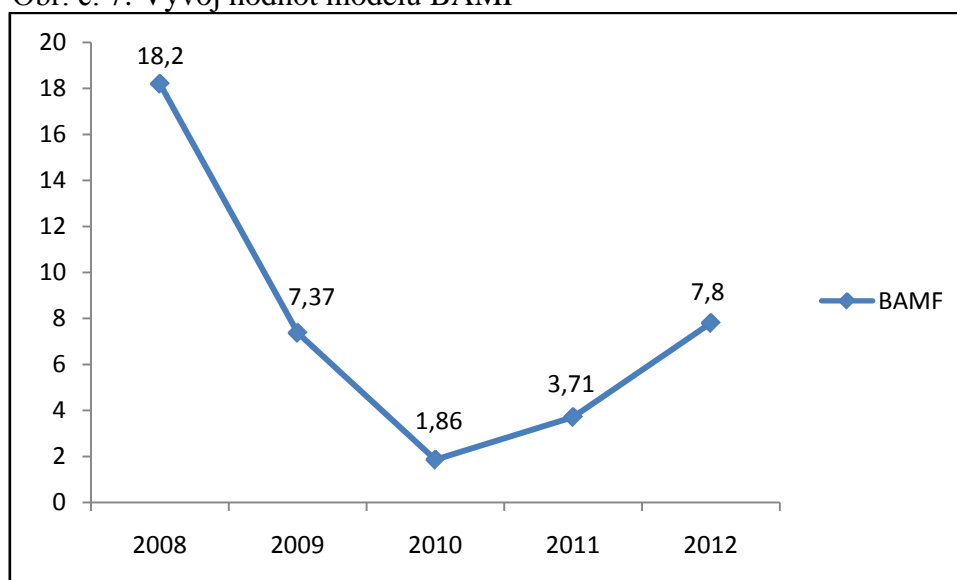
Ukazatele	2008	2009	2010	2011	2012
$L = (OA - Zás) / KZ$	65	15,3	3,47	8,23	23,2
$A = DOP / DOKZ$	6,29	4,29	0,77	0,52	1,20
$F = VK / CK$	2,09	8,69	2,20	4,48	5,91
$A^E = V_{HČ} / N_{HČ}$	1,11	1,21	1,01	1,62	0,88
BAMF	18,12	7,37	1,86	3,71	7,80

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výsledků vlastních výpočtů, 2013

Výsledné hodnoty vypočítaných ukazatelů a modelu BAMF v jednotlivých letech jsou znázorněny v tabulce č. 11. Výsledky modelu BAMF jsou velmi nejednoznačné. Pozitivní zprávou je, že ani v jednom roce neklesla hodnota pod jedna, avšak zejména v roce 2008, kdy hodnota BAMF dosáhla čísla 18,12, lze usoudit, že nejde o optimální stav. Nejvyšší nárůst

působí ukazatel pohotové likvidity, který vykazuje vysoké hodnoty téměř ve všech letech. Znamená to, že organizace si drží finanční prostředky na běžném účtu a organizace s nimi málo hospodaří. Nejlepších výsledků bylo dosaženo v roce 2010, kdy byla hodnota modelu BAMF 1,86. To znamená, že organizace relativně efektivně využívala své peněžní zdroje k provozu svých aktivit. Vývoj výsledných hodnot modelu BAMF je vyjádřen na obrázku č. 7. Celkově lze konstatovat, že AIESEC Plzeň je bonitní nezisková organizace, která je však velmi opatrná při využívání svých zdrojů a dochází tak k neefektivnímu hospodaření. Tato situace je však naprosto typická pro mnoho neziskových organizací, protože jejich hlavním cílem není dosahovat zvyšovat hodnotu organizace efektivním hospodařením, ale realizace jejich hlavního poslání.

Obr. č. 7: Vývoj hodnot modelu BAMF

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z tabulky č. 11, 2013

3.5 NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ

Nyní se pokusíme na základě provedené finanční analýzy navrhnout opatření na zlepšení ekonomické situace organizace AIESEC Plzeň. Celkově lze konstatovat, že organizace nemá ambice zhodnocovat v maximální míře své zdroje. Ani to není jejím cílem. Jejím posláním je sdružovat a vzdělávat mladé lidi a rozvíjet jejich potenciál. K tomu využívá své organizační struktury, tvoří vzdělávací projekty a pořádá konference nebo setkání studentů a firem. K těmto svým aktivitám však potřebuje dostatečné zdroje, aby je mohla realizovat.

V první řadě by bylo dobré zmínit zdroje financování. Tak jak už je celkem běžné u neziskových organizací, je i AIESEC Plzeň závislý na dotacích z veřejných rozpočtů. S tím, jak kolísají výše přidělených prostředků v jednotlivých letech, mění se i možnosti organizace.

Pokud nezíská prostředky na pravidelnou konferenci, bude muset tyto náklady vykryt z naspořených peněz a nezbude třeba na lokální akce a workshopy pro nové členy. V roce 2012 dokonce organizace nezískala žádné dotace a ocitla se ve ztrátě. Organizace má přitom velmi dobré nástroje na získávání prostředků vlastní činností. Zde bych tedy rozhodně doporučil klást větší důraz na vyváženou organizační strukturu a kvalitní a intenzivní vzdělávání nových členů směrem k aktivnímu prezentování organizace navenek. Tímto způsobem vybudovat kulturu pracovníků, kteří se budou pravidelně účastnit networkingových akcí a navazovat dlouhodobé spolupráce a stabilní partnerství s okolními firmami.

Pokud jde o likviditu oběžných aktiv, tak tam není co vytknout. Organizace uchovává svá aktiva zejména v podobě peněz na běžném účtu, případně v pokladně. Oběžná aktiva převyšují krátkodobé závazky několikanásobně ve všech sledovaných letech a podle dalšího ukazatele je v posledních letech dobře hospodařeno s pohledávkami i závazky. Nicméně tyto volné prostředky by mohly být investovány do krátkodobých rentabilních projektů, které by dále zvyšovaly povědomí o organizaci. V současnosti však organizace nemá dostatek schopných pracovníků, aby mohla dynamicky tvořit nové aktivity, proto bych doporučil zaměřit se na rozvoj členské základny.

Míra finanční samostatnosti v posledních letech postupně stoupá, což je dokladem toho, že organizace se stabilizuje a zvyšuje své jmění. V organizaci se shromažďují zkušenosti s hospodařením a rozvojem aktivit, a proto je důležité tyto zkušenosti pečlivě předávat novým pracovníkům, protože v organizaci dochází k pravidelné výměně vedoucích pracovníků, a zajistit tak, aby stabilita organizace stále rostla. V posledních několika letech pomohly k rozvoji organizace nové projekty. Některé byly úspěšné, jiné spíše nákladné a ne příliš výdělečné po finanční stránce. Ovšem jejich přínos je evidentní, v posledních třech letech se díky realizaci těchto projektů dramaticky zvýšily tržby, ale zejména v roce 2012 také náklady. Proto bych doporučil, aby se v organizaci dále zkvalitňovala oblast projektového managementu a aby se realizovaly spíše menší a časově i finančně méně náročné projekty a tak se snížilo riziko ztráty z těchto aktivit.

ZÁVĚR

Hlavním cílem této práce bylo provést analýzu financování neziskové organizace AIESEC Plzeň, vyhodnotit efektivitu jejího finančního řízení a navrhnout možná zlepšení. Abychom mohli tyto cíle splnit, museli jsme nejdřív vymezit teoretický základ pro neziskové organizace. Byly uvedeny charakteristické znaky neziskových organizací plynoucí z jejich povahy. Byly přiblíženy procesy a postupy nutné pro vznik a provoz neziskových organizací. Byly rozebrány jednotlivé způsoby financování. Dále jsme se zaměřili na nejdůležitější specifika účetnictví neziskových organizací a také jsme se dotkli jejich daňové problematiky. V poslední části teoretického úvodu jsme uvedli druhy rozpočtů a způsoby jejich tvorby.

Pro další potřeby této práce byla charakterizována nezisková organizace AIESEC Plzeň jako studentská organizace, která je součástí mezinárodní sítě poboček. Rozebrali jsme její základní principy, organizační strukturu, uvedli jsme praktické příklady činností, které v této organizaci probíhají. Dále bylo přiblíženo a analyzováno její hospodaření se zdroji. Uvedli jsme konkrétní dotace, které organizace získala v posledních pěti letech.

V následující části byla nastíněna konstrukce modelu BAMF a jeho úprava pro data získaná z organizace AIESEC Plzeň. Pro tento model byly uvedeny, spočítány a analyzovány ukazatele finančního zdraví. Na základě těchto ukazatelů jsme získali data například o likviditě nebo míře samofinancování organizace v jednotlivých letech.

Následně byla data zapracována do modelu BAMF a získali jsme výsledné hodnoty, které jsme interpretovali v souvislosti s jevy a činnostmi v organizace ve sledovaném období. Zjistili jsme, že organizace je schopna získávat dotace z veřejných zdrojů na konkrétní činnosti, ale je spíše opatrná při využívání svých volných finančních prostředků. Výnosy ze spolupráce s obchodními společnostmi se rozvíjí jen pozvolně. V posledních letech dochází k zavádění nových projektů a aktivit, které organizace ještě nemá vyzkoušené a ne vždy se je podaří realizovat podle očekávání. Pomocí této analýzy byly poskytnuty návrhy na zlepšení současného hospodaření organizace převážně s důrazem na rozvoj členské základny, která se v případě této organizace jeví jako klíčové ve všech oblastech činnosti. Také jsme doporučili rozložit činnost do spíše menších a kratších aktivit kvůli minimalizaci rizika ztrátovosti těchto aktivit.

Závěry, ke kterým jsme došli, budou poskytnuty organizaci pro zhodnocení jejího hospodaření a pro tvorbu plánů a strategií do dalších let. V tomto ohledu se jedná o nové a aktuální zpracování dat, a proto můžeme říci, že hlavní cíl práce byl splněn.

SEZNAM TABULEK

Tab. č. 1: Programový rozpočet - příjmy

Tab. č. 2: Programový rozpočet - výdaje

Tab. č. 3: Zdrojový rozpočet

Tab. č. 4: Přehled dotací v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Tab. č. 5: Příjmy v jednotlivých letech (v tis. Kč)

Tab. č. 6: Pohotová likvidita (v tis. Kč)

Tab. č. 7: Okamžitá likvidita (v tis. Kč)

Tab. č. 8: Poměr mezi dobou obratu pohledávek a dobou obratu KZ

Tab. č. 9: Míra finanční samostatnosti (v tis. Kč)

Tab. č. 10: Autarkie hlavní činnosti (v tis. Kč)

Tab. č. 11: Zhodnocení bonity AIESEC Plzeň pomocí modelu BAMF

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. č. 1: Struktura příjmů organizace v jednotlivých letech (v %)

Obr. č. 2: Vývoj pohotové likvidity

Obr. č. 3: Vývoj okamžité likvidity

Obr. č. 4: Vývoj poměru doby obratu pohledávek a doby obratu KZ

Obr. č. 5: Vývoj míry samofinancování

Obr. č. 6: Vývoj autarkie hlavní činnosti

Obr. č. 7: Vývoj hodnot modelu BAMF

SEZNAM ZKRATEK

CSR - Company Social Responsibility (společenská odpovědnost firem)

ČÚS - České účetní standardy

DPH - Daň z přidané hodnoty

FIFO - First In First Out

MV - Ministerstvo vnitra

NNO - Nestátní nezisková organizace

ÚMO3 Plzeň - Úřad městského obvodu Plzeň 3

ZDP - Zákon o dani z příjmů

ZDS - Zákon o dani silniční

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BOUKAL, P. Nestátní neziskové organizace (teorie a praxe). 1. vydání. Praha: Nakladatelství Oeconomica. 2009. ISBN 978-80-245-1650-9
- KOČÍ, P. a kol. Meritum nevýdělečné organizace 2011. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR. 2011. ISBN 978-80-7357-625-7
- KRAFTOVÁ, I. Finanční analýza municipální firmy. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2002. ISBN 80-7179-778-2
- MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, R. Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně. 11. vydání. Olomouc: Anag. 2011. ISBN 978-80-7263-675-4
- MRKVIČKA, J., KOLÁŘ, P. Finanční analýza, 2. přepracované vydání. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR. 2006. ISBN 80-7357-219-2
- NOVOTNÝ, J., LUKEŠ, M. Faktory úspěchu nestátních neziskových organizací. 1. vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Nakladatelství Oeconomica. 2008. ISBN 978-80-245-1473-4
- OTRUSINOVÁ, M., KUBÍČKOVÁ, D. Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek po novele zákona o účetnictví. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-342-4
- REKTORÍK, J. a kol. Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie řízení. 2. vydání. Praha: Ekopress. 2007. ISBN 80-7357-052-1
- RŮČKOVÁ, P. Finanční analýza - metody, ukazatele a využití v praxi. 2. vydání. Praha: Grada Publishing. 2008. ISBN 978-80-247-2481-2
- STEJSKAL, J., KUVÍKOVÁ, H., MAŤÁTKOVÁ, K. Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR. 2012. ISBN 978-80-7357-973-9
- ŠEDIVÝ, M., MEDLÍKOVÁ, O. Úspěšná nezisková organizace. 1. vydání. Praha: Grada Publishing. 2009. ISBN 978-80-247-2707-3

Legislativa

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. In: *Sbírka zákonů*. 27. 3. 1990

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. In: *Sbírka zákonů*. 12. 12. 1991

Zákon č. 586/1992 Sb., České národní rady o daních z příjmů (zákon o daních z příjmů). In: *Sbírka zákonů*. 20. 11. 1992

Zákon č. 593/1992 Sb., České národní rady o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů (zákon o rezervách). In: *Sbírka zákonů*. 20. 11. 1992

Zákon č. 16/1993 Sb., České národní rady o dani silniční (zákon o dani silniční). In: *Sbírka zákonů*. 21. 12. 1992

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. In: *Sbírka zákonů*. 1. 4. 2004

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů*. 3. 2. 2012

Vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví. In: *Sbírka zákonů*. 6. 11. 2002

České účetní standardy pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, č. 401 až 414

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Rozvaha organizace AIESEC Plzeň v letech 2008 - 2012

Příloha B: Výkaz zisku a ztráty organizace AIESEC Plzeň v letech 2008 - 2012

Příloha A: Rozvaha organizace AIESEC Plzeň v letech 2008 - 2012

AKTIVA	Účet	2008	2009	2010	2011	2012
		31.12.	31.12.	31.12.	31.12.	31.12.
STÁLÁ AKTIVA		0	0	0	0	0
OBĚŽNÁ AKTIVA		133	155	205	345	242
Zásoby		3	2	0	0	10
Poskytnuté zálohy na zásoby	314	3	2	0	0	10
Pohledávky		11	29	29	17	6
Odběratelé	311	11	28	28	17	6
Ostatní pohledávky	315	0	1	1	0	0
FINANČNÍ MAJETEK		119	123	176	328	226
Pokladna	211	9	2	5	135	28
Bankovní účty	221	110	121	171	193	198
Ostatní aktiva		0	1	0	0	0
Náklady příštích období	381	0	1	0	0	0
AKTIVA CELKEM		133	155	205	345	242
PASIVA	Účet	2008	2009	2010	2011	2012
		31.12.	31.12.	31.12.	31.12.	31.12.
VLASTNÍ ZDROJE		90	139	141	282	207
Jmění		71	71	71	70	213
Vlastní jmění	901	71	71	71	70	213
Výsledek hospodaření		19	68	70	212	-6
Účet výsledku hospodaření	963	35	49	2	142	-76
Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	932	-16	19	68	70	70
CIZÍ ZDROJE		43	16	64	63	35
Dlouhodobé závazky		41	6	5	20	25
Dohadné účty pasivní	389	41	6	5	20	25
Krátkodobé závazky		2	10	59	43	10
Dodavatelé	321	0	10	59	40	0
Přijaté zálohy	324	2	0	0	3	1
Ostatní závazky	325	0	0	0	0	9
PASIVA CELKEM		133	155	205	345	242

Zdroj: Vlastní zpracování účetních výkazů organizace AIESEC Plzeň, 2013

Příloha B: Výkaz zisku a ztráty organizace AIESEC Plzeň v letech 2008 - 2012

NÁKLADY	Účet	2008	2009	2010	2011	2012
		Hlavní činnost	Hlavní činnost	Hlavní činnost	Hlavní činnost	Hlavní činnost
Spotřebované nákupy		23	5	7	9	14
Spotřeba materiálu	501	23	5	7	9	14
Služby		267	217	235	208	639
Cestovné	512	25	30	37	29	27
Náklady na reprezentaci	513	7	1	1	1	3
Ostatní služby	518	235	186	197	178	609
Daně a poplatky		1	1	0	0	0
Ostatní daně a poplatky	538	1	1	0	0	0
Ostatní náklady		4	6	0	2	1
Jiné ostatní náklady	549	4	6	0	2	1
Poskytnuté příspěvky		23	9	16	11	-14
Poskytnuté příspěvky zúčtované mezi organ. složkami	581	23	9	16	11	-14
Náklady celkem		318	238	258	230	640
VÝNOSY	Účet	2008	2009	2010	2011	2012
		Hlavní činnost	Hlavní činnost	Hlavní činnost	Hlavní činnost	Hlavní činnost
Tržby za vlastní výkony a zboží		278	161	164	174	320
Tržby z prodeje služeb	602	278	161	164	174	320
Přijaté příspěvky		25	44	66	92	224
Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	681	25	13	15	18	18
Přijaté příspěvky (dary)	682	0	0	0	0	29
Přijaté členské příspěvky	684	0	31	51	83	177
Provozní dotace		50	82	30	106	20
Provozní dotace	691	50	82	30	106	20
Výnosy celkem		353	287	260	372	564
VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ PŘED ZDANĚNÍM		35	49	2	142	-76
VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ PO ZDANĚNÍ		35	49	2	142	-76

Zdroj: Vlastní zpracování účetních výkazů organizace AIESEC Plzeň, 2013

Příloha C: Abstrakt

FRAUS, T. *Analýza financování neziskové organizace AIESEC Plzeň*. Bakalářská práce. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 46s., 2014

Klíčová slova: Nezisková organizace, občanské sdružení, finanční analýza, poměrové ukazatele, BAMF

Bakalářská práce pojednává o neziskových organizacích v České republice. Vymezuje jejich legislativní základ, charakterizuje jejich klíčové znaky, uvádí jejich členění a typické způsoby financování. Dále se zaměřuje na účetní a daňové zvláštnosti neziskových organizací. V praktické části je provedena finanční analýza studentské organizace AIESEC Plzeň, které byla vybrána na základě několikaletého autorova působení jako člena této organizace. Pomocí ukazatelů likvidity, aktivity, samostatnosti financování a autarkie byly vypočítány dílčí výstupy, které byly shrnuty a zhodnoceny pomocí modelu BAMF. Následně byla provedena interpretace výsledků a navržena některá opatření pro zlepšení hospodaření organizace v budoucnosti. Takto získané závěry budou následně předány zástupcům organizace a použity pro plánování budoucího hospodaření organizace.

Příloha D: Abstract

FRAUS, T. *Analýza financování neziskové organizace AIESEC Plzeň*. Bakalářská práce. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 46s., 2014

Key words: Nonprofit organization, association of members, financial analysis, financial ratios, BAMF

The bachelor's thesis deals with nonprofit organizations in the Czech Republic. It defines their legislative basis, describes their key features, introduces their division and typical ways of funding. It also focuses on the accounting and tax specifics of non-profit organizations. In the practical part, financial analysis of student organisation AIESEC Plzeň is performed. This organization was selected on the basis of author's several years working in this organization as a member. Partial results were achieved by calculation of financial ratios of liquidity, activity, financial self-sustainability and autarchy. These partial results were summarized and evaluated by model BAMF. Subsequently, an interpretation of results was made and some suggestions of economy improvement of this organization were proposed for future management plan. These suggestions will be forwarded to representatives of organization and used for economy planning of next years.